

BALTŲ KALBOTYROS KONFERENCIJA

Kaip jau buvo anksčiau Drauge rašyta, Baltų kalbotyros konferencija įvyko 1968 m. balandžio mėn. 5-6 dienomis Pensilvanijos Valstybiniam universitetui (University Park, Penn.). Tarp kita ko ši universiteta reikia skirti nuo University of Pennsylvania, kuris yra Philadelphia mieste. Pensilvanijos Valstybinis universitetas (Pennsylvania State University) yra beveik pačiame Pensilvanijos valstijos centre, apie 180 mylių į vakarus nuo Philadelphia.

Šią konferenciją suorganizavo ir jai vadovavo jau mums žinomas prof. dr. William R. Schmalstieg, kuris dabar šiam valstybiniam universitetui eina katedros vedėjo pareigas.

Konferencijon buvo kviečiami visi JAV ir net Kanados kalbininkai, kurie savo darbe domisi baltų kalbotyros klausimais. Oficialiai dalyvavo 31 asmuo, bet paskaitose faktinai dalyvavo daugiau, nes kai kurie studentai ir vėliau atvykę nebuvo oficialiai registruoti.

Konferenciją universiteto rektorius vadovavo atidarė dekanas Thomas Wagner, kuris, kaip kalbininkas, taip pat dalyvavo konferencijos darbuose. Toliau čia bent trumpai išvardinsiu visus pranešimus, šį tą paminėdamas iš jų turinio.

Leonardas Dambriūnas skaitė pranešimą: "Dabartinė kalbotyros padėtis Lietuvoje". Jis trumpai ir kondensuotai nupiešė kalbotyros eigą, ypatingai paminėdamas įvairius svarbesnius leidinius, kurie jau yra išleisti.

Po to sekė vieno jauno Pensilvanijos Valstybinio un-to kalbotyros studento referatas: "Baltinės fonemos Elbingo žodynėlio prūsų kalboje". Kadangi visi be išimties prūsų kalbos paminklai yra parašyti vokiečių, kurie gerai nemokėjo prūsų kalbos, tai vokiečiai jiems negirdėtiems prūsų kalbos garsams reikšti vartojo ne visuomet aiškią rašybą, dažnai įvairuojančią. Todėl yra nepaprastai sunku nustatyti foneminių garsų, ypatingai balsių, struktūrą.

Jaunas Northwestern universiteto kalbininkas Gordon B. Ford, apie kurį Drauge jau keliomis progomis buvo rašyta, kalbėjo tema "Kai kurie senosios lietuvių kalbos sintaksės aspektai". Ypatingai įdomus buvo jo pranešimas, liečiantis esti ir yra vartojami senosios lietuvių raštuose. Jis taip pat priminė, kad daug darbo laukia vad. Wolfenbuttelio Biblija, kuri yra labai dar mažai tyrinėta.

Toliau sekė prof. Eric Hamp (University of Chicago) paskaita: "Albanų UTHULL 'actas' ir baltų kalbų sutrumpintas (reduced) balsių kaitos laipsnis". Ši

ANTANAS KLIMAS

paskaita buvo skaitoma dviem dalimis, po maždaug pusę valandos. Joje buvo parodyta, kad tam tikri balsių kaitos pasikeitimai galima rasti ne tik baltų, slavų, germanų, bet taip pat ir albanų kalboje. Tai buvo komplikuoata, bet labai įdomi paskaita.

Sekančioje paskaitoje latvis profesorius B. Jegers, kurio tema buvo "Kai kurios baltų kalbų etimologijos", labai sklandžiai pateikė įrodymus, kad daugelis indoeuropiečių, ypač baltų kalbų, irankių pavadinimų su formatu -t- (kaip kultas, gražtas ir pan.) yra iš tikrųjų senieji šių kalbų dalyviai, kai dalyviai dar nebuvo išsiskyrę į veikiamuosius ir neveikiamuosius.

Penktadienio vakare, vakariėnės metu prof. A. Sennas skaitė labai kruopščiai parašytą paskaitą apie lituanistikos studijas praitėje ir dabar. Ne tik apie kalbotyrą, bet taip pat apie literatūros ir tautosakos veikalus ir studijas. Paskaitą išspausdinus, ji bus labai geras enciklopedinio tipo šaltinis pradinėi bibliografijai tiems mokslininkams, kurie domėsis vienu ar kitu lituanistikos studijų aspektu.

Šeštadienio rytą prof. C. Watkins (Harvard) kalbėjo apie "Baltų kalbų veiksmažodinę inflekciją", mėgindamas surišti baltų kalbų veiksmažodžio fleksiją su indoeuropiečių struktūra. Nevisiška, kai tai jam pavyko, bet mėginti naujus aiškinimus kas nors turi.

Sekančią paskaitą "Lietuvių kalbos veiksmažodžių daugys" kalbės veiksmažodžių fleksiją su indoeuropiečių struktūra. Nevisiška, kai tai jam pavyko, bet mėginti naujus aiškinimus kas nors turi.

Sekančią paskaitą "Lietuvių kalbos veiksmažodžių daugys" kalbės veiksmažodžių fleksiją su indoeuropiečių struktūra. Nevisiška, kai tai jam pavyko, bet mėginti naujus aiškinimus kas nors turi.

Sekančią paskaitą "Lietuvių kalbos veiksmažodžių daugys" kalbės veiksmažodžių fleksiją su indoeuropiečių struktūra. Nevisiška, kai tai jam pavyko, bet mėginti naujus aiškinimus kas nors turi.

Šiose Pensilvanijos Valstybinio universiteto patalpose buvo apsisistoję visi Baltų kalbotyros konferencijos dalyviai.

Šiame universiteto pastate vyko pati Baltų kalbotyros konferencija. Tai yra I. Orvis Keller rūmai, įrengti specialiai mokslinėms konferencijoms.

nės yra kilusios iš senojo 3-jo daugiskaitos asmens veiksmažodžio galūnės, kuri šiaip baltų kalbose jokių pėdsakų nepaliko. Tai buvo tikrai, galima sakyti, šios konferencijos "atradimas" ar bent naujas rimtas "kandidatas" į atradimą, arba atidengimą.

Toliau latvis prof. Valdis Zeps (Wisconsin univ.) pasiūlė vienosnės formas, ieškant latvių kalbos etimologinių bazių.

Jaunas Harvardo slavistas H. Andersen kalbėjo apie absoliutų naudininką baltų ir slavų kalboje.

Šeštadienio popietinėje sesijoje buvo keturi pranešimai: "Prūsų kalbos garsai ir fonemos" — prof. J. Marchand (Cornell univ.). Jis nurodė sunkumus, kuriuos reikia čia spręsti. Jis siūlė germanistams ir baltistams padirbėti drauge, nes tada būtų aiškiau matyti, ko kias rašymo sistemos ir kokiems garsams reikšti vartoje vokiečiai, užrašinėdami prūsų kalbos tekstus.

Prof. A. Salys (University of Pennsylvania) kalbėjo tema: "Kai kurios pastabos apie lietuvių kalbos tarmių išsivystymą". Čia buvo nurodyta, kaip galima tam tikrus lietuvių kalbos tarmių pasikeitimus susieti esamų dokumentų pagalba. Prof. Salys taip pat nurodė tam tikras problemas, susijusias su pačia lietuvių kalbos tarmių klasifikacija. Ši paskaita buvo daug ilgesnė, negu laikas leido, jos reikšmė, ją išspausdinus, bus labai didelė.

A. Klimas kalbėjo tema: "Mėginimai nustatyti lietuvių kalbos fonemas". Tai buvo santrauka vi su lygiolių svarbesnių mėginimų. Gale pranešimo buvo pasiūlytas fonemų "sąrašas" ir jų patys rašymas.

Paskutinis buvo latvis kalbininkas J. Lelis (Howard univ.). Jis kalbėjo apie "Naujųjų latgalių tarmių linksniuotes", parodydamas jų istorinį išsivystymą ir dabartinį stovį.

Negana to, faktinai diskusijos įvairiais baltų kalbotyros bei šiaip kalbotyros klausimais vyko visą laiką: pertraukų, priešpiečių metu, net atskiruose konferentų kambariuose, kadangi beveik visi buvo apsisistoję gražioje Pensilvanijos valst. universiteto svetainėje — viešbutyje "Nittany Lion Inn."

Diskusijose dalyvavo ir keli kiti kalbininkai, kurie neskaitė pranešimų, bet atvažiavo pasiklausyti ir pasidalinti mintimis.

Ypatingai svarbu, kad visi šie pranešimai pilnumoj buvo išspausdinti specialiaame žurnalo "General Linguistics" numeryje. Šis žurnalas anksčiau buvo leidžiamas Kentucky univ., bet dabar jo redakcija kaip tik yra Pensilvanijos valst. universitete. Tokiu būdu visos šios konferencijos paskaitos ir pranešimai pasieks visą pasaulį.

Kiek mums yra žinoma, tokia konferencija JAV buvo pirmoji. Ji subūrė gražų būrį mokslininkų pasidalinti darbais ir mintimis baltistikos srityje. Labai džiuginantis reiškinys, kad joje dalyvavo ir du lietuvių studentai, studijuoja kalbotyrą. Tai Janina Reklaitienė, kuri dabar Stanfordo universitete (Californijoje) studijuoja bendrąją kalbotyrą. Ji Loyo la universitete baigė klasikinės kalbas, magistro laipsnį (taip pat klasikinės kalbose) įsigijo Californijos universitete Berkeley. Antrasis — Česlovas Melsbakas, Pensilvanijos universitete (Philadelphia) baigęs kalbotyros studijas. Jis jau rašo disertaciją apie indoeuropiečių skiemenų fonologinę bazę. Joje jis naudosis slavų, baltų, gotų, armėnų ir lotynų kalbų duomenimis. Č. Melsbakas yra John Carroll universitete (Cleveland, Ohio) baigęs anglistikos studijas, jau penkeri metai studijuoja bendrąją kalbotyrą University of Pennsylvania, kur taip pat yra instruktorius anglistikos departamente. Viena vasarą jis praleido Indianos universitete, lankydamas vasaros kalbotyros institutą. Abu studentai puikiai kalba lietuviškai, domisi lituanistika ir baltistika. Linkėtina jiems studijas sėkmingai baigti ir tolimesniame darbe mėginti gilintis ir lietuvių kalbos studijas, nes priaugusių kalbininkų šioje Atlanto pusėje mes gi labai mažai turime.

Nežiūrint kai kieno balsų, lyg ir menkinančių šios konferencijos pasiekus rezultatus, (Dirva, Nr. 45, 1968.IV.19) balsų, kurie nėra specialisto nuomonė, šią konferenciją reikia laikyti labai sėkminga ir pavykusia. Reikia tikėtis, kad pramečiui ar dažniau tokios konferencijos bus ruošiamos ir ateityje. Būtina tik, kad atsirastų toks energingas jaunas mokslininkas kaip prof. dr. William R. Schmalstieg, kuris vienas šią konferenciją ir suplanavo, ir

Marlė Zymantienė-Biržiškaitė Skausmingoji Madona (lino raizginys)

Kertinė Parastė

KARTOS, ASMENYBĖS, SPAUDA IR KLASIKAI

Lyg veikiama savotiškos biologinės taisyklės, kiekviena karta apleidžia senas meno formas kaip skęstantį laivą. Naujos kartos ateina drauge su naujom asmenybėmis, kurios ir vykdo naujus poslinkius meno; ir dažnai tam užtenka tik kelių asmenų. Menas keičia ir atnauja savo veidą tik dėka tų išskirtinių asmenybių, pajėgusių sukurti visai naują, įdomesnę technišką žodyną. Kai tokių asmenybių grupė pasirodo ir vėliau dingsta kaip meteorai, sekančios kartos, atrodo, tik iš jų kūrybos ir teigvyvena. Taip atsitiko ir su mūsų klasikais Žemaitė, Mairo, Krėve, Putinu, taip atsitiks ir su kai kuriais išeivijos rašytojais. Jie apšviečia savi vienos ar kelių kartų periodą, kol kiti nauji nepasirodo ir neužkaria naujų kūrybinių prosvaisčių.

Kodėl naujoms kartoms menas atrodo vis keistinas ir kodėl, pavyzdžiui, Krėvės "Sėdėnas" ar Putino "Altarių šešėly" turi daugiau svarbos kaip gudrus feljetonas? Tai yra dėl to, kad tik menas su ekspresija, su radikaliomis idėjomis, naują statąs menas yra daugiau pakeitęs žmonių mintijimą, negu kai kurios social, ar politinės revoliucijos. Didelis menininkas kūrėjas yra retinybė, dėl to ir galimybė vadinti tą ar kitą talentingą ir vertu to epiteto menininku buvo ir yra akcentavimas žmogiškosios būties aukštesnės pakopos.

Nors pinigais dažnai mums čia atrodo gan svarbiu dalyku, bet jų sukrėtimas vis mažiau ir mažiau darosi vertas pasididžiavimo. Dėl to menas savo originalume šiandien blogia labiau už auksą. Nebūtinai jau visiems, tačiau bent taip atrodo mūsų daugumai, pavargusiai ekonominiame ir politiniame nepastovume. Gal todėl ir nemažai išeivių šiandien yra palinkę į menus: vienas tapo, kitas dainuoja, trečias rašo, kai kas šoka ar groja instrumentu. Jeigu ir ne visuomet jiems šitai pavyksta, tai bent dalyvavimu menuose jie parodo savo dvasinę laisvę ir pakelias save bent keliais laipteliais virš pilkos masės.

Bet esama ir pavojaus, kada mūsų ypač žodinis menas tampa tik daiktiniu patožu. Kitų menų tarnu. Nežiūrint tikros ar tik tariamos mūsų spaudos laisvės, atsiranda tos laisvės vis didesnis išnaudojimas, jos žodžio meno užgožimas jai svetimu racionaliniu (mokslo), vizualiniu (tapyba), garsiniu (muzika) ir kitokiu aprašu. Atsiminkime, kad žodinis menas neina į koncertus, parodas, baletus ir kitas, ne jam skirtas vietas ir ten nesirungia su spalvos, ju-

desio ar muzikos formom. Mūsų žodinis menas šioms sritims dar net pasitarnauja, paminėdamas jas spaudoje, bet pamiršdamas, kad bet koks menas yra senas menas, jis turi savo papročius, formas, vietas ir senus būdus save išreikšti. Žodžio menas neturėtų per daug nuo savo sferos atitolti. Jis atitolsta, kai tie aprašymai gimsta daugiau iš proto negu iš širdies gelmių, kai vengiam naujų konceptų, formų originalumo, iš įkvėpimo kilusios taikios vidinės gilumos, aplamai, kai vengiamas meno.

Gal todėl ir mūsų literatūra, ypač spauda, lyginant jas su kitom meno formom ir mokslo darbais, atrodo dar gana konservatyvios, o spauda kartais virsta tik paprasta visų tarnaitė. Turime nemažai kritikų, kurie nesiliauja teigė, kad išeivijos raštija yra gana silpnų situacijoj. O kaip su visuomene? Ar ji yra susitakiusi su dabartine padėtimi? Į tai sunku atsakyti. Bet visiems apie šitai reikėtų pagalvoti kaip tik šį gegužės mėnesį, kuris Lietuvių Bendruomenės paskelbtas spaudos mėnesiu.

Be abejonės, kartais naujas menas paveikia nusistovėjusią, racionalią vagą ir išlygina santykį tarp meno ir nemeno. Bet ar menas vien savo įgėjomis gali sukritikuoti nemokšos akyse nemena, kai pastarasis braunasi mūsų tarpan, dengdamasis net žmonėmis iš mūsų visuomeninių ir dar likusių valstybinių institucijų? Kartais net mūsų poezija tampa ta mūsų gyvenimo kritike. Bet ar apsimoka rašyti pažangią kritišką literatūrą keliems intelektualams, kai dauguma nieko neskaity?

Tačiau visa kas čia pasakytą apie meną, pačiam menui neturi ypatingos svarbos, nes menas yra didesnis už gyvenimą. Menas glūdi tik menininko išraiškos talente, kuris ir formuoja meną. Ir tik gili asmenybė veikia meno kūrinių ir yra jame perdėta jaučiamą. Atrodo, kad kūrybinių asmenybių dar turime, nors išeivijoje ir jų gal kada pradėsime pritrūkti. Jeigu jų daugiau neatsiras, tada vienintelė kūrybine oaze teliks mūsų praeities ir šių dienų asmenybės. Ir jų kūrybos žodniais, muzikiniais ir paletiniais kompleksais jau dabar reikėtų susirūpinti. Rūpin-tis privalėtų kiekvienas lietuvis, bet ypač Lietuvių fondas, kuris pabirai nusijotoms visiems vėjams, o sulydytos į tokį naują gabalą, kuris žodžio, garso ir spalvos forma pasiliuktų kapitaliniu paminklu nebergždžio mūsų čia buvimo.

P. Mln.

Šiame numery:

- Kartos, asmenybės, spauda ir klasikai.
- Baltų kalbotyros konferencija.
- Kaip Vilniuje spausdino buržuazinį romaną.
- Medardo Bavarsko eilėraščiai.
- Pokalbis su "Panoramos" redaktorium.
- Kazys Almenas pakeliiu Afriką.
- Prof. Millerio žodis moderniam žmogui.
- Čižauskaitės - Balčiūnienės rečitalis.
- Tragiškas Vydūno minėjimas.
- "Atėities" konkursas jaunimui.
- Kultūrinė kronika.
- Spygliai ir dygliai.

išgavo jai finansinę paramą, ir jai labai sėkmingai vadovavo. Tiesiogiai pavyks visus šios konferencijos pranešimus ir kai kurias diskusijų dalis pasauliui pateikti išspausdinto veikalo formai.

IŠ 30,000 KNYGŲ TIK 800 YRA GERESNĖS

Pasikalbėjimas su "Daily News" literatūros redaktorium Van Allen Bradley

Sakoma, jog įpratimas yra ant-
ras prigimimas. Kaip daugis iš
mūsų, taip ir aš, nuėjė į bibliote-
kas, prisimename savo vaikystės
ir jaunystės gražiausias dienas,
praleistas knygose. Ta visa aplin-
ką gaubianti mistinė nuotaika,
visų ten esančiųjų susikaupimas,
daugybė knygų, laikraščių, žur-
nalų, noras ir užsidegimas daug
žinoti, išmokti paliko neišdildo-
mu prisiminimu.

Neturime čia palyginamosios
statistikos, bet, kalbant su ame-
rikiečių redaktoriais, žurnalais
susidaro vaizdas, jog lietuviai la-
bai daug skaito, turi gausias savo
bibliotekas, prenumeruoja daug
spaudos.

Lietuvių tarpe yra labai mėgia-
mas Chicagoje leidžiamas "Dai-
ly News" dienraščio kultūrinis
priedas "Panorama", kuris yra la-
bai gražiai ir sumaniai tvarko-
mas. Jame yra ir labai platus kny-
gų apžvalgų skyrius.

Tad Bibliotekos savaitės proga
buvo labai įdomu pasikalbėti su
"Daily News" literatūros skyriaus
redaktoriumi Van Allen Bradley,
teiraujantis, kaip jis iš gausybės
knygų parenka recenzuojamas,
ką mano apie kritikus ir spren-
džia kitus literatūrinius klausim-
us.

Paprastai, kai susitinkama su
redaktoriais, ar užskama į jų dar-
bo kambarius, prisimenami gar-
sieji, daug tiesos ir humoro turį
redakcijos krepšiai. Įėjus į redak-
toriaus Van Allen Bradley kabi-
netą, kur netoliese jo sėdėjo dvi
sektoretės, į akis pirmiausia krito
du didžiuliai popierio krepšiai,
net iki rašomo stalo aukštumo.
Buvo popietis ir krepšiuose jau

VYTAUTAS KASNIČNAS

nebetilpo vokai ir įvairiausi raš-
tai.

Tad pasisveikinę, pajuokavę re-
dakcijos krepšių tema, pirmiausia
ir pradėjome kalbėtis apie kasdienį
paštą, kurį gauna literatūros
skyriaus redaktorius. Kad jis gau-
sus, rodo ir tie pilni krepšiai.
Vien tik informacinių pranešimų
(press release) apie naujai išei-

Chicagoje leidžiamam dienraščio
"Daily News" kultūrinio priedo
"Panorama" knygų apžvalgų
skyriaus redaktorius Van Allen
Bradley.

nančias knygas ir autorius gauna
ma per dieną apie 50. O kur dar
visa kita, kaip susirašinėjimas su
bendradarbiais, įvairūs reklamini-
ai pranešimai, skaitytojų lai-
škai, autorių prašymai, padėkos.
Patenkama ir nemalonė. Mat,
kiekvienas, kuris parašė knygą,
nori, kad spauda ją paminėtų.

— Tad kaip parenkate knygas,

skirtas kritikai bei recenzijoms?
Ir kiek jų gaunate per savaitę?

— Daug, — sako redaktorius
Van Allen Bradley. — Kartais
daugiau kaip tris šimtus. Būna
liesesnių ir riebesnių savaitių.
Jas visas perskaityti neįmanoma,
nors ir patį greičiausią skaitymo
būdą panaudojant. Čia mums į
pagalbą ateina "Publishers week-
ly" ir "Virginia Kirkus weekly",
kur visos registruotos leidyklos
(jų tarpe ir rašyt. Stepo Zbarsko
Manyland leidykla) praneša
apie naujai išeinančias knygas.
Iš tų periodinių leidinių mes
ir pasirenkame knygas, į kurias
verta atkreipti dėmesį. Be to, ret-
karčiais nuvažiuojame į New Yor-
ką ir ten gauname daugiau infor-
macijų apie rašytojus, jų užsimo-
jimus, apie leidėjus. Ir kai knygos
pasiekia mus, belieka tik atrinkti
tas, kurios mūsų nanymu, yra
pačios geriausios. Čia turima gal-
voje literatūrinės knygas. Moksli-
nes atiduodame mokslo skyriaus
redaktoriui.

Van Allen Bradley parodo pra-
ėjusios savaitės "Times" magazi-
nų ir "New York Times", kur
knygų skyriuose paminėtos kaip
tik tos pačios knygos, kurios buvo
ir jo parinktos priediniam "Pano-
ramos" žurnalui.

— O kiek knygų išrenkate pa-
minėjimui per savaitę ir kas apie
jas parašo kritikas bei apžvalgas?

— Paprastai parenkame 6-8
knygas, plius kišeninės ir vaiku
knygos. Kartais 10-15. Prieš Ka-
lėdas dar kiek daugiau. Taigi per
metus vienokiu ar kitokiu būdu
paminime apie 800 knygų.

— O kiek knygų per metus iš-
leidžiama?

Žuvėdros

Nuotrauka Algirdo Grigaičio

— Praėjusiais metais išleista a-
pie 28,000 knygų, o 1966 metais
30,000. Kaip knygų leidimas au-
ga, galima susidaryti vaizdą, ly-
ginant dabartį su 1948 metais,
kada išleista tik 12,000.

— Grįšime prie klausimo apie
kritikus, — sako Van Allen Bra-
dley. Mes turime sąrašą apie 30
kritikų, kurių daugumą sudaro u-
niversitetų literatūros profesoriai.
Pasitaiko, kad atsiunčia knygų ap-
žvalgas, taip vadinamieji, nenuo-
latiniai bendradarbiai (free lance).
Ne mažai tokių "suvalgo"
redakcijos krepšys. Bet kartais ir
jų talka pasinaudojame. Bet tai iš-
imtis.

"Daily News" literatūros re-
daktorių Van Allen Bradley yra
ne tik patyręs, gabus redaktorius,
bet taip pat plačiai žinomas ra-
šytoju, leidėju ir literatūros mė-
gėju tarpe. Jis yra dirbęs Omahos
ir Tennessee laikraščiuose, nuo
1938-42 dienraštyje "Chicago
Tribune", 1942-48 "Sun Times",

o nuo 1948 iki dabar "Daily
News".

Be literatūros redaktoriaus pa-
reigų, jis taipgi rašo knygų kriti-
kas, yra mėgėjas žinovas senų
knygų, apie jas rašo kas savaitę.
Be to, rašo apie knygas bei rašy-
tojus savaitinį straipsnį (col-
umn), kuris vadinasi Bookman's
week. Yra susidariusi nuomonė,
jog užtenka, kad Van Allen Brad-
ley savo straipsnyje paminėtų kurį
nors rašytoją bei jo knygą, ir
tam skiriama didelė reikšmė.

Reikia paminėti, kad Van Al-
len Bradley nepagailejo gražių
žodžių savo kritikos straipsnyje,
rašydamas apie Aloyzo Barono
"Footbridges and Abysses". Užsi-
minus dabar apie tai, jis pasakė,
kad Aloyzas Baronas yra geras
rašytojas ir jo knyga perskaityta su
dideliu susidomėjimu.

● **Pabaltijo grafikos paroda**
liepos 15 d. bus atidaryta Tali-
ne, Estijoje. Lietuviai, latviai ir
estai šioje parodoje kiekvieni iš-
statys po 100 darbų.

MEDARDAS BAVARSKAS

ŽUVĖDROS

O kas gražiau už jūrą dieną giedrą:
Kiek daug šviesos, kiek daug spalvų...
Ir nuolatos ten skraido nepavargstančios žuvėdros,
Ir šaukia viena kitą širdį veriančiu balsu.

Žuvėdrų šalyje pagal įstatymą senų
Viens kitą mylintieji turi skirtis nuolatos.
Ieškoti vienas kito išties gyvenimą
Ir mirti. Ir niekuomet nepasikartot...

Nuo sopulio širdies žuvėdros visos miršta,
Nes jų gyvenimas, — tik šaukti ir mylėti.
Kasdieną kelios krinta jūron nirstančiom,
Kai kitos verkia, laukdamos savos eilės.

Žmonių pasaulyje tas pats įstatymas kietas,
Kad mylintieji turi skirtis amžinai,
Kad mylintiesiems nepalikty nieko,
Tik klykiančių žuvėdrų tolimi aidai.

Dearborn Heights,
1968, vasaris

ILIUZIJA

Sunkiųjų valandų šešėliai renkasi
Uždengti man pavargusias akis.
Ngy šešėlių mėlynose rankose
Atgyja visagalingi naktis.

O, kad ateitum pas mane tu
Vėlyvą vakarą, kaip būdavo kados...
O, kad tuščių tu pamatytum eilę metų,
O, kad išgirstum jų nesuprastos raudos...

Ateiki pas mane, kaip būdavo ateidavai
Per laiko užvaras, per dienas ir naktis.
Priglausk prie manęs tu savo veida,
O šviesų, kaip svajonė, kaip viltis.

Ateiki pas mane tu vieną, tiksliai vieną vakarą,
Priglausk savo veidą prie peties.
Ilgai abu sėdėsim prie ugniauko
Ir nebijosime šešėlių, nei nakties.

IŠILGAI AFRIKOS

Kazys Almenas

IVADAS IR TRUPUTIS FILOSOFIJOS

Jeigu kas nors yra bent kiek rašęs, ar
romaną, ar pranešimą, ar paprastą proto-
kolą Alvudo draugijos susirinkimui, žino, jog
įvadą reikia vis atidėti pačiam galui. Tada
jau būna aišku, ką norima pristatyti, ką pa-
aiškinti, ką nutylėti ir kodėl kaltę suversti
kitiems. Žinau gerai ir aš šią taktiką ir nuo
4-to skyriaus laikų ją išimtinai ir naudoju.
Bet štai, šį kartą tenka jos atsisakyti. Prie-
žastis paprasta — kelionės galas toli, kaž-
kur ten Afrikoje. Sakau, kažkur, nes, kol
kas, ir pats nežinau, kokiam taške nuspre-
siu, jog užtenkamai prikeliata.

Taigi, pabandyčiau savo kelionės išpū-
džius užfiksuoti, kaip amerikoniškai sako, dar
karštus, ir tai ne tiek todėl, kad manyčiau,
jog jie, mano prabėgom užrašyti, būtų jau
taip verti paskelbti, bet daugiau dėl to, kad
iš patyrimo žinau, kad mano apgalvoti, per-
svarstyti ir redaguoti užrašai paskelbt nėra
verti. Bent man šis pasaulis per daug kom-
plikluotas, kad galėčiau drįsti ir išpūdžius
apie jį redaguoti. Dvejus metus su viršum
štai praleidau Varšuvos universitete. Ne-
tvirtinsiu, jog dabar pilnai pažįstu dabartinę
Lenkiją ir lenkus, bet vis vien apie juos
patyriau pakankamai, tiek, kad galop gal
ne tiek Lenkija kiek lenkai man gerokai įky-
rėjo. Įkyrėjimas vis dėlto ženkliną tam tik-
rą pažinimo laipsnį. Ir esu bandęs jį apra-
šyti. Bet nieko neišėjo. Pradėdavau, pradė-
davau...

Bet už savaitės, viską redaguojant, tek-
davo raštą perrašyti ar paprastai išmesti.
Neįterpsi šio pasaulio ir apibendrinimų rė-
mus, neįterpsi, jeigu bent kiek bandysi bū-
ti objektyvus. Išimčių prisirenka tiek, kad
bet kokios apibendrinimas beveik supliūšksta
kaip prakiuręs balionas.

Visa tai rašau, norėdamas pabrėžti, kuo
šie užrašai nebus. Nebus jie objektyvus vie-
no ar kito Afrikos krašto aprašymas. Galui
tai drąsiai įvadą tvirtinti, paties užrašų tu-
rinio visiškai nežinodamas. Per savaitę, ki-
tą vos galima pradėt pažinti žmogų, nekal-
bant jau visai apie kraštą. Komplikluotas
vis dėlto šis pasaulis. Ir iš visų durnių,

Rašytojas Kazys Almenas, kurio afrikietiškas
kelionių apybraižas šį šeštadienį pradėdame
spausdinti "Draugo" kultūriniam priede. Ra-
šytojas pastaruosius dvejus metus gilinęs savo
profesijos studijas Varšuvos universitete ir jas
baigęs fizikos mokslų daktaro laipsniu, kiek pa-
buves Vokietijoje ir Šveicarijoje, šiuo metu leng-
vu motociklu keliauja per Afrikos žemyną, da-
lindamas čia su mūsų skaitytojais literatūri-
niai puikiai apipavidalintais išpūdžiais. Kaip
žinome, Kazys Almenas yra vienas kūrybingiaus-
ių pačios jauniausios mūsų rašytojų kartos
atstovų.

nė irgi gali tarnauti kaip dalis informacijos
teisybei užčiuoti.

Bet pakaks. Atrodo, jog atsiprašinėju, o
nuodėmių dar nepadariau, nors viena jau
lyg ir yra. Štai raštą pakrikštijau "Išilgai
Afrikos", o pirmos trys atkarpos bus iš
Vokietijos. Rišasi tai nebent tik tuo, kad
Bonnoje man teko tvarkyti vizas.

1. MANHEIMAS: PALYGINIMAI IR KIEK NETIKĖTAS RYSYS

Palyginimus pradėsiu su pirmuoju išpū-
džiu.

Manheimas nėra vokiškas miestas.
Bent ne ta prasme kaip, pavyzdžiui,
Dancigas (Gdansk) ir Breslau (Wroclaw) y-
ra vokiški miestai. Lenkai vis dėlto turi is-
torijos pajautimo ir romantiškumo, jie ne
tik atstatė, bet tiesiog restauravo tas ak-
menų krūvas, kurias jiems 1945-tais pado-
vanojo Roosveltas su Džugašvilium. Restau-
ravo. Tuos akmenis, kurie buvo likę, pakėlė
ten, kur jų vieta, tuos, kurie buvo sutru-
pėję, nukalė iš naujo. Fotografijų ir brėži-
nių mūsų laikais yra apčiai tokiems daly-
kams atlikti. Tereikia tik noro, užsispyri-
mo ir, žinoma, pinigų. Pinigų trūko po
1945-tų visur, bet iš kažkur lenkai jų su-
rado, o noro ir užsispyrimo taipgi pakako.
Ir dėka viso to, dabar Gdanskio akmenys
kalba vokiška Hanzos miestų bendruomenės
kalba. Gotiški pirklių namai, viduramžiškas
kranas uoste, masyvus miesto vartai, viskas
byloja kuo buvo būtent Dancigas. Tas pat
Wroclawe. Puikioji rotušė, turgaus aikštė,
gotiški karnizai atstatytos katedros fasade,
viskas nepalieka abejonės apie vokišką Bres-
lau kilmę.

O Manheimas?

O, Manheimas blizga, apie tai nėra jo-
kios abejonės. Blizga aliuminiumu, hektarais
stiklo, imponuojančiais juodo marmuro fa-
sadais. Blizga prekėmis, skoningai išdėsty-
tomis už tų hektarinių langų. Blizga neo-
nais ir "Dash" skalbimo mašinų, "Kent" ci-
garečių, "Ford" mašinų ir "White Owl" ci-
garų reklamomis. Senoji turgaus aikštė akli-
nai užstatyta mašinomis, ir viduryje likęs
barokinis šulinys, atrodo, lyg norėtų atsi-
prašyti, jog nemandagiai įsibrovė į tą įvai-
riaspilvų opelį (Gen. Motors) taunus (Ford)
ir volkswagenų (vis dėlto vokiškų!) tar-
pą. Iš trijų pusių aikštė supa atitinka-
mą pasitikėjimą klientams idėgią bankų ir
apdraudos bendrovių pastatai. Masyvus ir
tiesialiniais jų korpusai. Per centrinio ban-
ko penkių aukštų bloką, lyg susidrovėjusi,
žvelgia į aikštę barokinė katedros varpinė.
Tai senoji, istorinė Manheimio širdis. Užtai
čia ir buvo paliktas senasis šulinys, kuris
iš tiesų čia truko mašinų sustatymui.

Visur kitur Manheimas yra modernus

Lenkų atstatytas Dancigas. Miestas atkurtas
toks pat, koks jis buvo vokiškaisiais viduram-
žių Hanzos laikais.

miestas. Bergždžiai čia ieškotum senosios,
vokiškosios jo istorijos.

Nenorėčiau, jog tai skambėtų Manheimio
adresu kokia nors priekaišto prasme. Tai bū-
tyt netaisy. Iš visko matyti, jog miesto tė-
vai ir piliečiai sutelkę nuosirdžias pastangas
atstatyti griuvėsiais virtusį, savąjį istorinį
miestą taip, kad jis galėtų kuo greičiau įsi-
jungti į pilnakraujų XX-to amžiaus miestų
eiles. Manheimio šito pasiekta.

Pastatai, gatvės, skverais, vitrinomis
— viskuo Manheimas yra originalaus ir mo-
dernaus XX-to amžiaus miesto pavyzdys.
Toks yra pirmas išpūdis. Pirmą kartą Man-
heiman atvykęs, nustembi: lyg visa tai kaž-
kur yra matyta. Filme, atviruke, žurnalų
ilustracijoje? Matyta lyg New Yorke, Chica-
goje, Briuselyje, Berlyne... Matyta, žinoma,
ne visumoje: kas čia gali atsiminti detales,
sakysim, ar I.B.M. reklama buvo vertikali
ar horizontali? Arba pastatų sugrupavi-
mus. Ar tas juodo fasado su aliuminiais
langinėjimais kairėje nuo to pilko gelžbe-
toninio, ar dešinėje? Chicagoje gal vienaip,
Manheimio, ko gero, atvirkščiai. Bet aš to-
kios aštrios atminties visom panašiom de-
talėm neturiu. Tačiau smulkmenų palygini-
mams pakaks.

Savotiška ironija vis dėlto glūdi tame
lenkų prisirišime prie istorijos ir vokiečių
tiesiog demonstratyvus nuo jos nusigrįži-
mas. Apibendrinimai, žinoma, pavojingi, bet
bent taip liudija Manheimio ir Gdanskio ak-
menys.

Bet ne tik architektūra Manheimas man
atrodė kaip nevokiškas miestas, bet ir savo
gyventojais. Sunku būtų pasakyti, koks, bū-
tent, turėtų būti tipiškas vokiečių? Bet jau
tikrai jis neturėtų atrodyti kaip surogatiš-
kas amerikonas. Bet vokiečiai toks atrodo.
Nekalbū čia apie jaunimą. Jaunimas visur
turi pasisavinęs tai, ką vadinčiau jau tarp-
tautiniu stilium. Chicagoje, Varšuvoje, Vil-
niuje ir Manheimio jaunėji sugeba atrodyti
stebėtinai panašiai. Bet čia Vokietijoje
amerikoniškai atrodo ir solidūs vokiškieji
biurgeriai, mano amžiaus ir kur kas vyresni.
Skelbimų industrijos specialybė yra at-
spėti ką svajoja, kuo nori būti jų klientas
ir tuoj pat pataikauti tiems norams. Tere-
kia tik atskleisti "Ebony" žurnalą, jog tuoj
pamatytum, kad negras nori būti baltu. Te-
reikia tik atskleisti bet kokį iš gausių vo-
kiškų "Iliustrierte", kad sužinotum, jog Va-
karų vokiečiai nori būti amerikonu, bent at-
rodyti, elgtis ir gyventi kaip amerikonas.

Atsispindi šitai ir kalboje. Anglų kalba
dabar daug kur vartojama ir Vokietijoje.
Tie patys "Life", "Look", "Time" žurnalai
beveik visuose kioskuose. Kai kurie skelbi-
mai ir vokiškuose žurnaluose tvirtina, kad
"Black and White is the distinguished whis-
ky". Praeinantis ilgaplaukis jaunuolis turi
kumščio didumo ženkluką, prisiegtą prie
švarko atlapo: "Girl wanted. No experience
necessary". Šalia manęs bare šį kartą trum-
paplaukis jaunuolis truktėlėja pečiais ir sa-
(Nukelta į 4 psl.)

Vokiečių atstatytasis Manheimas. Senasis mies-
to centras. Bent čia būta senojo centro.

ISILGAI AFRIKOS

(Atkelta iš 3 psl.)

ko "Nicht versteh", kai ji užkalbinu vokiškai. Pasirodo, amerikonas kareivis.

— Ja, — sako jis, — gaila. Dabar jau netrukus grįšiu į Texas. Corpus Christi. Karšta ten bus vasarą kaip pekloje. Čia man patiko.

— Ilgai čia buvote?

— Pusantrų metų. Artilerijos dalinys. Turime kareivines čia pat prie Manheimio.

— Ir vokiškai nelabai išmokot.

— Sure, — šypsos teksasietis, — Tiek kiek reikia. Ei, Fraulein! Ein Bier, bitte". Iš tiesų ir to nereikia. Visi čia mane supranta ir angliškai.

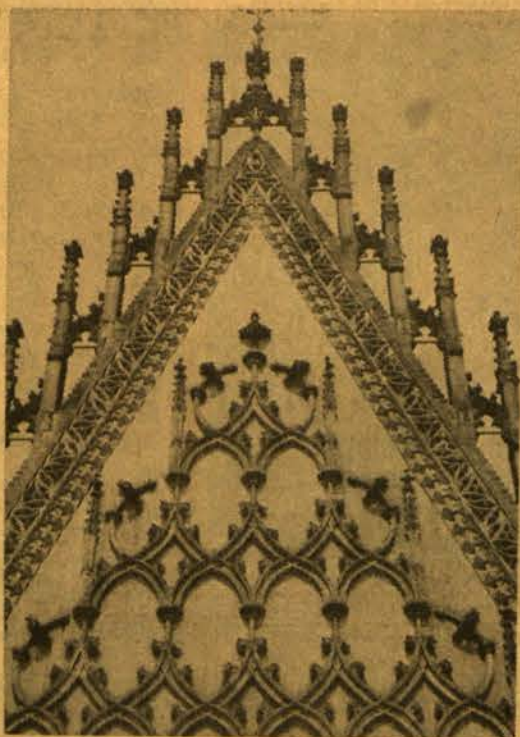
Ir tai dar su teksasietišku balsių patraukimu, galėčiau pridėti.

Kadangi lyginu, vertėtu trumpam grįžti prie Dancigo. Čia reikalus paprastas. Tikrai nebe Dancigas, o Gdanskas, nebe Breslau, o Wrocław. Gyventojai, kalba, laikraščiai, plakatai, teatrai — viskas yra lenkiškai, tik tai lenkiška. Per dvi savaites, praleistas Gdanske, negirdėjau vokiško žodžio. Blogai tada dar kalbėjau lenkiškai, tai teko graibytis kaip išėjo. Nors rusiškai dalis lenkų ir supranta, bet nemėgsta tai parodyti.

Ir galop dar viena priežastis, kodėl man Manheimas neatrodo vokiškas miestas.

Pastovus Vakarų purtulo gyventojas, be abejo, visai nepastebi, kokią milžinišką dalį jo vaizdinės aplinkos sudaro reklamos. Atvykus į Vakarų po ilgo buvimo Rytuose tai yra, pirmiausia ir atvirai kalbant, kiek erzina. Ir ji sukelia ne tiek pat reklama, ne blyksintis Telefonen ar Kodak neonas, ne Cinzano ir Coca-Cola emblemos, bet daugiau tai, ką vadinčiau ta puspornografija, kuri taip visuotinai ir tiesiog pedantiškai užkloja kinų skelbimus, plakatus, žurnalų ir kišeninių knygelių viršelius. Visur aplinkui į tave žiūri ta pati mergina: tos pačios pravros lūpos, tas pats kviečiantis šypsnyš, tas pats retušuotas ilgų, nuogų kojų odos lygumas. Tik plaukų spalva keičias. Arba vienur tos apvalios, aukštos krūtys veržiasi iš po prispausto rankšluosčio, kitur pūpo, tik truputį strastiškai kabančios medžiagos skiautės pridengtos. Aiškiai nesuprantu, kodėl šitai turėtų mane erzinti? Puritoniškumu šiaip nepasižymi. Gal užtai, jog tas blizgantis baltumas tų pepsodentinių šypsenų, tas apvalus lygumas retušuotų krūčių, visa tai, ką gali išgauti rafinuota poza ir fotografo menas, yra esmėje toks naivus melas. Sudarymas jam paklauso, kuriam iš viso nėra pasiūlos. Nėra. Pro virtinę plakatų (ne vieno bet, berods, dešimt iš eilės) rodančių visai nuoga, kiek pasuktoje pozoje gulintį blondinę (filmas "Pragariškos aistros pagunda"), praeina realios, neretušuotos Manheimio moterys. Įvairios moterys. Daugumas jų yra visai vidutiniško grožio. Dalį jų galėtume pavadinti beviltiškėmis. Kitos ir visai gražios, jei nelygintume su blondine plakate. Moterys realios. Bet ana blondinė iš sapnų pasaulio — ten blondinė atvaizduota dvigubai didesnė ir ji kartojasi dešimtyje plakatų. Atrodo, visa tai yra kažkaip neteisėta. Ir stengiasi tos vargšės Manheimio moterys. Tik beviltiškiosios jau pasidavusios. Kitos ir plaukus šiauria. Kitos leidžia jiems driektis per pečius. Šalta kovo mėnesį Manheimio, bet daug mini-sijonų, megztukų ir ružavų, ir violetinių, ir kitokių psichadelinių spalvų. Goretai, pamušalai irgi, be abejo, daro savo. Stengias vargšės, bet kur joms pasiekti tą visur išklįjotą naivų spanų pasaulį!

Ir prie to viso falšo, kurį ši puspornografija reprezentuoja, prisideda dar vienas. Nors puspornografija tiesiog pilnai užplūdusi Manheimą (ir kitus Vak. Vokietijos miestus), bet beveik visur ji pozuoja kaip importas, o ne vietinis produktas. Ypač tai ryškiai matyti gausių iliustruotų žurnalų viršeliuose. Pristatomos merginos tai iš Prancūzijos, tai iš Italijos, net Izraelio. Vokietis gali sakyti: tai kitos šitaip skandalingai išsirengia, ne mūsų skaisčios Brunhildės! Vieno žurnalo viršelis beveik iš manęs išvilioja pusantrios markės (nepigūs jie): mergina jau tradiciniu tapusio "Playboy" zukiuko kostiumu, priklijuotom zuikio ausim, neįtikėtinai didelėm krūtim, atitinkamu šypseniu, na ir prierašu: "Aš buvau "bunny" Chicagoje, labiausiai seksu pasiutusias mies te pasaulyje!" Žodis žodinė! Štai tau, Jurgi, ir devintinė! Išvykai iš Chicagos, ir Chicago seksu pasiuto! Pasijaučiau tiesiog nuskriaustas. Bet toks jau mano likimas. Štai daugiau dvejus metus aš savo kolegas Varšuvoje (ir revizionistus, ir anarchistus, ir sionistus) klausinėjau: kada gi jūs pradėsite revoliuciją, maištą, streiką arba bent kokias nors riaušes? Kur tos revoliucinės Lenkijos tradicijos, apie kurias tiek daug kalbat? Išskyrus šimtus anekdotų apie Gomulką, partiją ir Cirankevičių, kuriuos galop tiesiog atmintinai išmokau, nieko kito politinio Varšuvoje man neteko patirti. Daug kalbų, taip, bet tik kalbų, kurios įgriso man

Breslau (Wrocław) gotiškasis rotušės fasado fragmentas

iki gyvo kaulo. Tik štai, Almenas išvažiuoja iš Lenkijos ir sekančią mėnesį skaito laikraštį apie riaušes Varšuvoje. Ir tai su tūks tantinėm miniom!

Tai jau paskutinis palyginimas, jei palyginimu ji galima vadinti, ir reikia eit prie netikėto ryšio, kurį turi Manheimas ir dėl kurio, būtent, aš apie Manheimą ir nusprendžiau rašyti. Ryšį radau Manheimio "Reiss" vardo muziejuje. Modernus muziejus, kaip ir viskas Manheimio. Ekspozitai ne taip gausūs, bet įdomiai parinkti. Gražiai įrengtas istorinis skyrius su maketais senojo Manheimio miesto ir jo įtvirtinimų. Bet didžiausias ir detaliasis visų maketų nebuvo Manheimio miesto. Tai maketas visai kito miesto. Miesto, su trim bokštais savajam herbe, miesto Baltijos pakrantėje! Turiu prisipažinti, jog buvau gerokai nustebęs, kai perskačiau paaiškinimą, jog stoviu prieš pilną "Die Stadt Memel" maketą! Ir tai toli

Atstatytoje po karo Manheimio vaizdas, niekuo neprimenantis senojo Manheimio

grauzu ne viskas. Ekspozitų apie Klaipėdą ir Klaipėdos kraštą ten buvo kur kas daugiau: seni žemėlapiai, Neringos žvejų fotografijos, žvejų trobos, kapinaitės, Rusnės žvejų laivo modelis, detalus maketas tilto per Nemuną ties Tilžę.

Visa tai man paaiškino muziejaus sargas ir pažįstamas Manheimio lietuvis. Pasirodo, iš tiesų yra ne tik formalus, bet ir senas ryšys tarp Manheimio ir Klaipėdos miestų. Užmegztas jis buvo dar per I-ą pasaulinį karą, kada pasidarė tradicija fronto grasinamus miestus (taipgi ir Klaipėdą) suportuoti su saugiais krašto gilumos miestais (tam tiko ir Manheimas). Tokia partnerystė vadinosi ir vadinasi "Patentstadt". Suporuoti miestai privalėjo padėti vienas kitam. Konkretiai tai daugiausia reiškėsi tuo, jog Manheimas priglaidavo pabėgėlius iš Klaipėdos! Su iškilmėm ir fanfarom šias tradicijas 1938 metais atnaujino ir Hitleris. Ir labai laiku. Proga priglaidyti naują siuntą pabėgusių vokiečių. Turi jie čia ir gausiausių savo organizaciją: "Memellaender Vertriebener Verein".

Visa tai patyręs, turėjau noro susitikti su tais vokiečiais. Pavvyko štai lengviau, negu galėjau tikėtis. Tos pačios dienos "Manheimer Morgen" dienraštis buvo išidėjęs žinią, kad šiandien 15-tą valandą didžiojoje salėje "Eichbaum Stammhaus" memelenderiai vokiečiai turi savo specialų susirinkimą. Visi nariai kviečiami atsilankyti.

Nors ne visai šitai buvo taikytas man, bet nutariau kvietimą vis vien priimti.

(Kitą šeštadienį apie tai, ką autorius patyrė Klaipėdos vokiečių susirinkime Manheimio).

Iškilti aukščiau desperatiškos buities

Prof. Millerio žodis moderniam žmogui

JUOZAS PRUNSKIS

Moderniojo žmogaus mįslę taikliai žodžiu, stilingu sakiniu ir gilia mintimi sprendžia platus eruditas dr. Samuel H. Miller, Harvard Divinity School profesorius, savo knygoje "Man the Believer in an age of Unbelief" (išleido Abingdon Press, New York. 1968 m., 144 psl., \$3.00). Autorius yra labai gausaus apsiskaitymo vyras ir savo svarstymus gyvai pavaizduoja naujausios dailiosios literatūros kūriniams bei citatomis iš pasaulinio garso rašytojų.

Veikalas labai modernus. Turi prieš akis linkimą į nebažnytinę krikščionybę, stengiasi mintijimo "rentgeno spinduliais" perskrointi dabarties tamsumas ir įžvelgti sekuliarizuoto ir supolitinto tikėjimo lėktumą.

Pasimetęs dabarties žmogus

Dabarties žmogus yra pasimetęs. Jis — žemės dulkė, svajonių neraminamas, blaškomas grožio ir pabūdimų audrų, viliojamas nepasiekiamų tiesų ir kankinamas nesuskaitomų iliuzijų, siekias taikos ir vedas karus, tai šventasis, tai velnias — žmogus stovi paslapčių centre ir jaučiasi atsidūręs netikrumų centre", — sako autorius. Žmogų neramina gyvybiniai klausimai: ar jis yra laikinas reiškinykas, ar nemirtingos sielos savininkas? Ar jis likimo, ar Dievo vaikas? Ar jis aukštai išsivystęs gyvulys, ar tikroji įsikūnijusi siela? Ar jis yra tik laikinai apgaunamas kvailys, ar šventas piligrimas, keliaujantis tikra kryptimi? Ar jis vergas, kurį apvaldys mirtis, ar jis pats yra laiko valdovas ir amžinybės vaikas?

Amžinybės bitelių transformacija meilėje

Ir autorius atranda, kad žmogus yra daugiau kas, kaip tik pasaulio tikrovės atspindys. Žmogus yra laisvė, kuri tikrovę pakeičia, transformuoja, pasuka nauja kryptimi. Rilkės žodžiais betariant, "mes esame amžinybės bitelėmis" ir reikia siekti transformacijos meilėje.

Po antrojo Pasaulinio karo pasirodė romanas "The Tin Drum". Jo autorius G. Graess čia aprašo berniuką, kuris, tebūdamas trejų metų, apsisprendė toliau nebeaugti. Ir tikrame gyvenime yra nesuskaitoma daugybė žmonių, kurie yra nutarę savo dvasioje nebeaugti. O reikia atsiskleisti Dievui. Gi būti atsivėrusiam Dievybe nereikia nusigręžti kasdienybei, pasauliui, o tereikia įstengti juose surasti gyvojo Dievo paslapį ir gailėstingumą.

Neįmanoma gyventi be prasmės

Gyvename dabar, anot romano Musil "sumažėjusio atsakomybės jausmo laikotarpi". Retariant žodžiais Girandoux, autorius knygos "Mad Woman of Chailot", mes esame genijai sukurti korporacijas, bet mes nemokame, kaip sukurti nuosirdžias bendruomenes. Nusivylimas naktįje atima sau gyvybes tokie talentai, kaip Stefan Zweig, F. O. Matthiessen, Ernest Hemingway ir daugybė kitų, neturėjusių juos palaikančių amžinybės vizijų. "Tikėjimas nėra prabanga; be jo pats gyvenimas darosi kartais nepakeliamas".

Ne vienas modernus žmogus, netekęs gyvnyimo pagrindų, pergyvena tai, ką Camus išreiškia savo "Caligulos" herojaus Cheereos žodžiais: "Štai kas mane gąsdina: netekti gyvybės — mažas dalykas, ir jeigu reikėtų, aš tam užtekčiau ryžto. Tačiau matyti išblėstančią gyvenimo prasmę, regėti išnykstantį mūsų egzistencijos pagrindą. Štai

kas yra nepakeliamas. Žmogus negali gyventi be prasmės".

Vitališkumas randamas gėlmėse

Nuo to mus gali apsaugoti nusistatymas, kad mes ne vien paveldime religiją, bet stengsimės ir ją išgyventi. Mes neprivalome prarasti amžinybę, bebijodami tam reikalui gaisinti laiką. Mūsų gyvenimas neturi būti lėkštas. Mūsų tikėjimas privalo būti vitališkas. Klystkeliose atsidūręs modernus žmogus, lyg tas Tomo Wolfe aprašytasis personažas, "nori va-

žiuoti visais traukiniais, skaityti visas knygas ir miegoti viso-se lovose". Bet prof. Miller perspėja, kad mes turime giliau susivokti realybę; mūsų vitališkumas randamas gėlmėse. Mes turime išgirsti švelnų Dievo žodį laike ir tą siaubingą Dievo pasisakymą mirtyje; mes turime pajusti gražųjį Dievo žodį meilėje ir sunkųjį Jo žodį kančioje. Tada gyvenimas nebus sugaištas. Tada žmogus bus atsiliepęs į visus paslaptinguosius ženklus, kuriais Dievas veikia pasaulio istorijoje.

(Nukelta į 7 psl.)

LIETUVIAI TĖVAI, PASINAUDOKIT

ŠV. ANTANO GIMNAZIJA

Kennebunkport, Maine.

SU VISOM AMERIKOS GIMNAZIJŲ TEISEM.

Išeinamas pilnas į kolegijas paruošiamųjų gimnazijų kursas. Oficialiai dėstoma lietuvių kalba po 5 pamokas savaitėje 4 grupėms.

Veikia jaunimo organizacijos, puoselėjami sportai, duodama lietuviška gyvenimo orientacija. Pati gimnazija padeda mokiniams įstoti į kolegijas.

Dėsto 20 mokytojų bei instruktorių. Mokiniai gyvena bendrabuty. Atlyginimas visiems prieinamas. Atsižvelgiama į kiekvienos šeimos padėtį. Registruokite mokinius 1968-1969 m. Priimami berniukai baigę 8 skyrius.

Informaciją ir kitais reikalais rašykite:

Rev. Rector
St. Anthony High School
Kennebunkport, Maine 04046

TURTAS 90 MILIJONŲ

Chicago Savings

and Loan Association

John Pakel, Sr., President and
Chairman of the Board

LAKŠTŲ TAUPYMO
SĄSKAITOS

Chicago Savings jums siūlo šešių mėnesių taupymo lakštus, už kuriuos pelnysite 5 1/4%. Lakštai išduodami tūkstantinėmis minimumas yra \$8,000.00. Nuosimčiai mokami kas šeši mėnesiai nuo išdavimo datos. Lakštų sąskaitos yra apdraustos F.S.L.I.C.

TAUPYMO KNYGUČIŲ
SĄSKAITOS

Chicago Savings tebemoka už knygutėse žymimas santaupas aukščiausius nuosimčius, kokie kad yra leidžiami pagal Federalinės valdžios taisykles. Sudėtiniai nuosimčiai apskaičiuojami kiekvieną pusmetį.

DAUGIAU TAUPYSITE...
DAUGIAU PELNYSITE.

Chicago Savings and Loan Assn.

6245 SO. WESTERN AVE.

TEL. GRovehill 6-7575

MOVING

J. NAUJOKAITIS

Ilgų metų patyrimas

Apdraustas perkraustymas

WA 5-9209 Chicago, Illinois

LEO'S SINCLAIR SERVICE

LEONAS FRANCKUS

Stabdžiai, Sankabos, Transmisijos

Tune-up ir Motorų Remontas

5759 So. Western Ave.

Kampas 58th Street

Telefonas — PRospect 8-9533

MOVING

Apdraustas perkraustymas

įvairių atstumų

A. VILIMAS

823 WEST 34th PLACE

Telef. — FRontier 6-1882

ČIŽAUSKAITĖS - BALČIŪNIENĖS RECITALIS DETROITE

ST. SLIZYS

Balandžio 20 d. Detroito Violeta Čižauskaitė-Balčiūnienė dainų recitalyje išryškino gana brangius muzikinius momentus, kurių prabėga greit, tačiau pasilieka ilgam. Negalima praeiti, nepaminėjus šio recitalio spaudoje vien dėl parodyto tikro muzikos meno ir muzikinės kultūros vertės, kurią tik nedaugeliui mūsų solistų pasiseka perteikti klausytojams. Solistė parodė, jog muzikos jėga visų pirma turi įsitvirtinti pas patį menininką interpretatorių, ir tik tada auditorija pajus muzikos kilnumą ir grožį, jeigu bus parodomas tikras kūrinio išgyvenimas, kuris išplaukia iš kompozitoriaus sielos, norėjusios žmogui padėti giliau jausti ir padaryti gyvenimą gražesniu ir prasmingesniu. Tai buvo menininkės ir akademinės pasireiškimo forma, kurioje jautėsi muzikinis brendimas, platus savo profinės literatūros pažinimas, stilistinis įvairumas ir programos vertingumas.

Koncerto pradžia V. Jakubėno "Mėlynai varpeliai", "Gėlės iš šeimo" ir Tallat-Kelpšos "Ne margi sakaleliai" atskleidė šiuos kone liaudinių nuotaikų kūrinius, kompozitorius perkeltus į aukštesnio vertingumo laipsnį. Solistė panaudojo atitinkamo laipsnio balso koordinaciją, kurioje buvo ryškūs balsų generuojanti ir balsą rezonuojanti veikla, pasiekiant tik geros mokyklos dėką. Buvo malonu stebėti ir jausti, kai solistė aktyviai formavo patį garą ir tuo pačiu laiku nuspalvino jį lietuvišku koloritu. Aiški ir taisyklinga dikcija ir bendrai muzikinių garsų artikuliacijos gera technika buvo viena iš sąlygų, kalbančių už solistės išsigtą prielaidą. P. Mascagni Santucos romansas iš operos "Cavalleria Rusticana" reikalavo solistės pastangų valdyti balso nukreipimą į pastovaus ir besikeičiančio tūrio rezonatorius. Čia teko pastebėti, kad balso rezonatorių kompleksas buvo gerai, išlygintai valdomas, ir todėl buvo išvengta "lūžių", kai buvo daromi balso nukreipimo perėjimai. Gera valgyba ir ekspresija solistei padėjo palaipsniui praveisti perėjimus, ir todėl tembrų formuojančių funkcijų pasikeitimai, kurie visiems nėra lengvai nugalmi, neprasižiūrėjo ir techniški veikalo atlikimo reikalavimai buvo įveikti.

Penkios liaudies dainos, kurios solistės samoningai buvo pažymėtos programoje "dainuojamos be sustojimo", auditorijos buvo pertrauktos plojimais, kurie muzikinių požiūriu čia visai netiko. Juk buvo norėta jas perteikti kaip vieną programos punktą, išryškinant jų skirtingą dinamiką ir spalvas, o kartu ir jų apgalvotą sugrupavimą pagal muzikines gramatikos paremtą moduliaciją. Muzikalus ir lankstus akompanuotojas Mr. Boies Whitcomb su šorientavo padėtyje, nors ir parodė nepasitenkinimo publikai. Gi solistė vis tiek maloniai tęsė dainas, nenorėdama suardyti dainų pynės, kuri dėl auditorijos neapdairumo buvo kiek sutrukinėjusi. Liaudies dainos savo kulkumu ne reikalavo solistės pompatiškių pastangų, tačiau gimusios liaudies sielos gėlmėse ir atlikto su parodyta joms meile ir išgyvenimu, atskleidė tikrą muzikinio grožio tiesą.

J. Strauss arija "Klange der Heimat" iš operos "Die Fledermaus" ir R. Wagnerio arija "Dich theure Halle" iš operos "Tannhaeuser" statė menininkei didesnius techninius balso reikalavimus, kuriuos solistė įvykdė sinchroninės veiklos pagalba. Buvo gana ryškūs solistės garso atakos formavimas, kuris pagal frazių testūrą ir diapazono padėtį buvo vietomis kietas ir ryškus, minkštas ir sodrus. Solistė taip pat gerai formavo garso ataką, kai garas lydėjo aktyvius iškvėpimus. Balso atakos formavimas yra pažymys geros mokyklos, kuri atkreipė dėmesį į solistės vokalo psichofiziologines sąlygas. Br. Budriūno "Šauksmas", St. Šimkaus "Oi greičiau, greičiau" ir J. Karnavičiaus "Grazienos arija" padvelkė naujumu ir geriau įtikinančiu žodžio ir muzikinio turinio atitikimu.

Pabaigai Ponchielli arija iš operos "La Gioconda" ir G. Puccini arija "Vissi d'arte" iš operos "Tosca" tiko koncerto finalui, aiškiai reikalaujanti iš solistės balso kulminacinio taško. Operų arijos beveik visos reikalauja iš menininko visų dainavimo aparato faktorių kompleksinio proceso. Violeta Čižauskaitė-Balčiūnienė savo kulminacijos tašką pasiekė ir laimėjo finale, nes visų faktorių veikimas buvo nukreiptas į balso kokybės formavimą.

Teisinga balso atrama pas solistę buvo geriausia visų balsų formuojančių organų veiklos koordinatore, apsaugojusi jos balsą nuo gerklinio atspalvio. Kad ir teisinga balso atrama visada sumažina balso stiprumą, tačiau solistės balsas aukštuose registruose skambėjo pakankamai garsiai, bet ne rėksmingai. Balso diapazono apačioje ir viduryje pagal dainuojamų frazių testūras savybės balsas buvo sodrus, apvalus, lakus ir aktyviai veržlus. Violetai gera mokykla padėjo išvystyti vokalius igūdžius ir todėl jos dainavimas buvo malonus, emocingas ir turiningas. Solistei priekirtinas ir jos aktyvus emocingumas, kuris padėjo įveikti techninius sunkumus ir buvo muzikos kūrinių išraiškingo atlikimo laidas.

Baigiant solistei linkėtina nepailsti sunkiame menininkės kelyje ir bėsti muzikoje pagal įsivalumą. P. Mascagni Santucos romansas iš operos "Cavalleria Rusticana" reikalavo solistės pastangų valdyti balso nukreipimą į pastovaus ir besikeičiančio tūrio rezonatorius. Čia teko pastebėti, kad balso rezonatorių kompleksas buvo gerai, išlygintai valdomas, ir todėl buvo išvengta "lūžių", kai buvo daromi balso nukreipimo perėjimai. Gera valgyba ir ekspresija solistei padėjo palaipsniui praveisti perėjimus, ir todėl tembrų formuojančių funkcijų pasikeitimai, kurie visiems nėra lengvai nugalmi, neprasižiūrėjo ir techniški veikalo atlikimo reikalavimai buvo įveikti.

tės vokalo psichofiziologines sąlygas. Br. Budriūno "Šauksmas", St. Šimkaus "Oi greičiau, greičiau" ir J. Karnavičiaus "Grazienos arija" padvelkė naujumu ir geriau įtikinančiu žodžio ir muzikinio turinio atitikimu.

Pabaigai Ponchielli arija iš operos "La Gioconda" ir G. Puccini arija "Vissi d'arte" iš operos "Tosca" tiko koncerto finalui, aiškiai reikalaujanti iš solistės balso kulminacinio taško. Operų arijos beveik visos reikalauja iš menininko visų dainavimo aparato faktorių kompleksinio proceso. Violeta Čižauskaitė-Balčiūnienė savo kulminacijos tašką pasiekė ir laimėjo finale, nes visų faktorių veikimas buvo nukreiptas į balso kokybės formavimą.

Teisinga balso atrama pas solistę buvo geriausia visų balsų formuojančių organų veiklos koordinatore, apsaugojusi jos balsą nuo gerklinio atspalvio. Kad ir teisinga balso atrama visada sumažina balso stiprumą, tačiau solistės balsas aukštuose registruose skambėjo pakankamai garsiai, bet ne rėksmingai. Balso diapazono apačioje ir viduryje pagal dainuojamų frazių testūras savybės balsas buvo sodrus, apvalus, lakus ir aktyviai veržlus. Violetai gera mokykla padėjo išvystyti vokalius igūdžius ir todėl jos dainavimas buvo malonus, emocingas ir turiningas. Solistei priekirtinas ir jos aktyvus emocingumas, kuris padėjo įveikti techninius sunkumus ir buvo muzikos kūrinių išraiškingo atlikimo laidas.

Baigiant solistei linkėtina nepailsti sunkiame menininkės kelyje ir bėsti muzikoje pagal įsivalumą. P. Mascagni Santucos romansas iš operos "Cavalleria Rusticana" reikalavo solistės pastangų valdyti balso nukreipimą į pastovaus ir besikeičiančio tūrio rezonatorius. Čia teko pastebėti, kad balso rezonatorių kompleksas buvo gerai, išlygintai valdomas, ir todėl buvo išvengta "lūžių", kai buvo daromi balso nukreipimo perėjimai. Gera valgyba ir ekspresija solistei padėjo palaipsniui praveisti perėjimus, ir todėl tembrų formuojančių funkcijų pasikeitimai, kurie visiems nėra lengvai nugalmi, neprasižiūrėjo ir techniški veikalo atlikimo reikalavimai buvo įveikti.

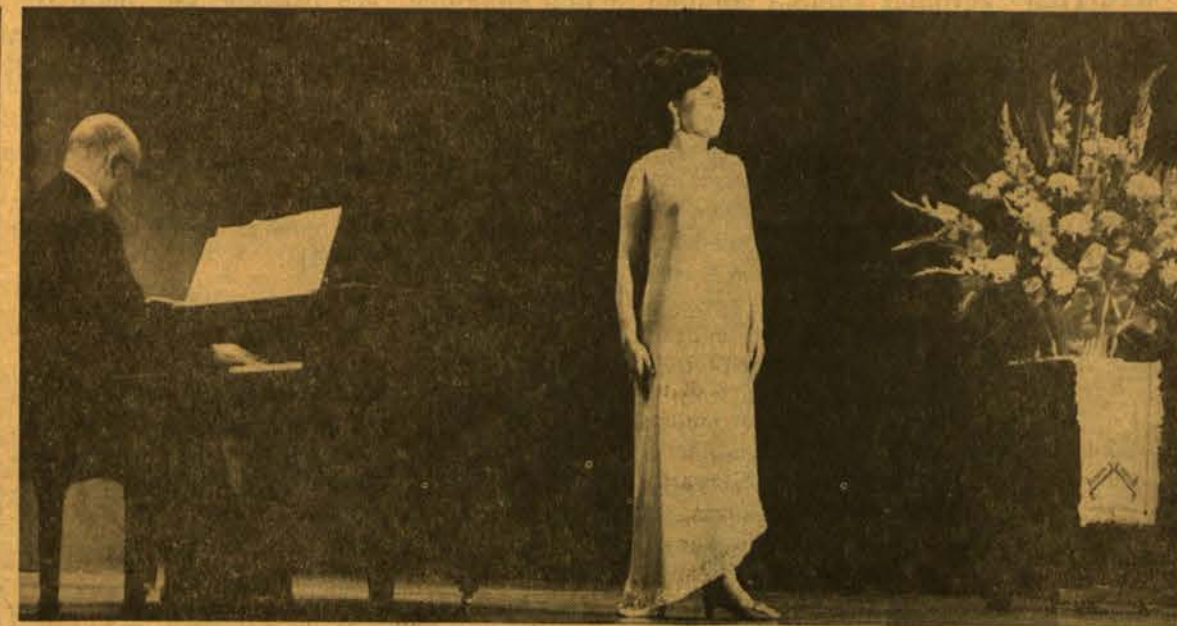

Violeta Čižauskaitė - Balčiūnienė dainuoja Detroito. Nuotr. J. Gaizdučio

gytą mokslą ir sielos vidinį jausmą, kuris menininkui tiek daug pasako ir tiek grožio atskleidžia, ko jokie poetiškesniai žodžiai negali išreikšti. Žinau, kad muzika ir dainos nėra vien grožis, bet kartu ir gėris ir nepaprasta jėga, neleidžianti nusiūti to, kas gražiausia ir vertingiausia žmogui. Daina tebūna solistės gražia ir prasminga gyvenimo dalimi, kad ji klausytojų ir toliau džiuginų, nunešdama juos į naują, kupiną tikro grožio ir gėrio pasaulį. Čia iškeltos kelios mintys bei pastebėjimai tebūna paskatiniu jaunai menininkei žengti į neišmatuojamą meno galimybių pasaulį.

• 10 metų nuo lietuvių muzikos klasiko prof. Juozo Gruodžio mirties sukako balandžio 16 d. Sukakties išvakarėse lietuvių muzikai ir buv. Gruodžio mokiniai lankė jo kapą Petrašiūnų kapinėse prie Kauno. Vakar Kauno Juozo Gruodžio muzikos mokyklos salėje įvyko mokyklos pedagogų koncertas, atliekiant daugiausia J. Gruodžio kamerinius kūrinius.

WAGNER & SONS
Typewriters - Adding Machines - Checkwriters
Nuomola - Pardavimas - Taisa
NAUJOS NAUDOTOS
Virs 50 m. patikimas pataravimas
NAUJOJE VIETOJE
5610 S. Pulaski Rd. Tel. 581-4111

Violeta Čižauskaitė - Balčiūnienė koncerto metu Detroito. Akompanuoja Boies Whitcomb. Nuotr. Jono Gaizdučio

Tragiškas Vydūno gimimo šimtmečio minėjimas Kaune

S. m. balandžio mėn. 5 d. įvyko Kaune, Politechnikos III rūmų salėje (buv. Ateitininkų) dr. Vydūno gimimo šimtmečio minėjimas. Jį organizavo Politechnikos institutas ir Vilniaus Vals tybinio universiteto bendramokslinis fakultetas. Programoje buvo numatytos dvi pasakaitos ir keturi amžininkų atsiminimai. Vilniaus universiteto dėstytojas V. Bagdonavičius kalbėjo apie Vydūno kūrybą, o kitas dėstytojas Trinkūnas — apie jo filosofiją. Visi stebėjosi jaunu mokslininku kandidatu Trinkūnu, kuris labai aiškiai, visiems suprantama kalba dėstė daugumai sunkiai įkandamą filosofiją.

Amžininkų atsiminimu pasakoti buvo numatyti šie: teatro veteranas Antanas Sutkus, dramaturgas P. Pinkauskaitė, Mažosios Lietuvos atstovas S. Šemerys ir architektas V. Žemkalnis.

Pirmuoju savo atsiminimu apie Vydūną papasakojo architektas Vytautas Žemkalnis. Jis vaizdingai pateikė savo atsiminimus net iš tremties dienų, papasakojo apie rašytojų suvažiavimą Augsburgėje, kuriame dalyvavo ir Vydūnas ir buvo įsteigtas Lietuvių kultūros fondas.

Rūmų vestibulyje buvo surošta Vydūno raštų, fotografijų ir tapytų portretų parodėlė. Joje galima buvo matyti Vydūną Rokiškio gimnazijos mokytojų tarpe, besikalbant su prof. Jonu Jablonskiu Palangoje ir daugelį kitų nuotraukų. Salės scenoje kalbėjo dail. A. Varno tapytas Vydūno portretas.

Po architekto V. Žemkalnio atsiminimų, kalbėjo Antanas Sutkus. Jis savo pranešime lietuvių Vydūno dramaturgiją ir jo veikalo pastatymus. "Po kokių 5 minučių nuo pradžios pranešimo, kai Sutkus pasakojo apie režisieriaus Vitkausko ir aktorų, statant Vydūno "Vėtrą" 1912 m., nesėkmę, nesėkmę dėl veikalo nesupratimo, ir kaip visi, drauge su Vitkausku, ėmėsi giliau nagrinėti Vydūną, kad tinkamai jį pateiktų scenoje,

SIUVIMO Mašinos
* BERNINA
* NECCHI
* ELNA
* VIKING
* PFAFF
* SINGER
Sveicariškos, vokiškos, itališkos, japoniškos ir kitų firmų.

Taisome, parduodame ir nuomojame priemonėmis kainomis ir sąlygomis. Darbas greitas ir sąžiningas. Turime dalis, pritalkome pagal skonį kabinėse. Aptarnaujame Chicagoje ir priemiestiuose.

BERNINA DISTRIBUTING CO.
4214 So. Archer Avenue,
Chicago, Ill. 60632, Tel. 927-0044;
927-0045. Ved. Arvydas M. Dikinis

staiga — pabalo, šiek tiek pasiviro ir krito, kaip vienišas ažuolas pakirstas lauke, atsitrėnkdamas visa savo nugarą ir pakaušiu, visu savo aukščiu į scenos grindis", rašo mano bičiulis iš Kauno.

Taip Ant. Sutkus, Kauno Vals tybinio teatro direktorius (1926—28), Kauno radiofono direktorius (1929—34) yra surežisavęs daugelį veikalų Kauno Vals-

**SOPHIE BARCUS RADIO
SEIMOS PROGRAMOS**
Kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio 10 iki 11 val. ryto. Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 10 iki 12 val. ryto. Vakarais pirmadieniais 7 val. vakaro.

7159 South Maplewood Avenue,
Chicago, Illinois 60629
WLOS PROGRAMOS IR WOPA
11 to kl. AM u 1027 mg FM
Telef. HEmlack 4-2113

DOGGIES ARE TALKING ABOUT PET NAP.

a relaxing pillow, and a toy in one! For the napping pup! Made to the contour that dogs love. In anatomy or bone shape. Comes in original print sketches of dogs. Also in leopard, zebra and Dalmatian patterns in flannel. Or specially solid colors in plush nylon. Green, blue, white, pink, brown, red, gold. In 3 sizes: 12", 18", 24". \$4.98, 2 for \$9.00; 25", \$7.98, 2 for \$15.00. Send check or money order. KESH PRODUCT. Copyright. Pat. Pend. P. O. Box 1264, Southfield, Mich. 48075.

Automobilio nelaimės atveju skambinkite
(In case of accident, call)
COUNTRY AUTO REBUILDERS
GR 6-7777 24 hour towing service

Karosierijos taisymas, stabdžiai, motorai, tepimas ir smulkūs pataisymai

**FRONT WHEEL ALIGNMENT — WHEEL BALANCING
BODY AND FENDER WORK
PAINTING, MECHANICAL REPAIR**
2423 W. 59th St., Chicago, Ill., 60629
Savininkas — MIKAS CESAS

Mes mokame **5 1/4%** ant visų taupymo sertifikatų

MIDLAND SAVINGS

4040 Archer Ave.
Chicago, Ill. 60632
Telephone CL 4-4470
August Saldukas
Chairman of the Board

tybiniame dramos teatre bei pastatęs Vydūno "Vaidilutę", kalbėdamas ir aiškindamas Vydūno dramaturgiją, 1968 m. balandžio mėn. 19 d. 5 val. mirė

10% — 20% — 30% pigiau mokėsit už apdraudą nuo ugnies ir automobilio pas
FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Street
Chicago, Illinois
Tel. GA 4-8654 ir GR 6-4339

**SIUNTINIAI I LIETUVĄ
COSMOS EXPRESS**

MARQUETTE GIFT PARCEL SERV.
2608 69th St. Tel. WA 5-2787
2501 69th St. Tel. WA 5-2737
3212 So. Halsted St. Tel. CA 5-1864
Lietuvių bendrovė turinti teisę siuntinius siųsti savo vardu iš Chicago tiesiai į Lietuvą.
Didelis pasirinkimas įvairių medžiagų, ital. lietaisčių ir kitų prekių.
Pirmam užsakymui automobilio, šaldytuvų, televizorių ir t. t.
E. ir V. Žukauskaitė

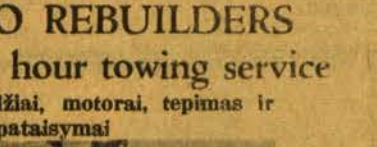
SIUNTINIAI I LIETUVĄ
ir kitus kraštus.
P. NEDZINSKAS, 4065 Archer Av.
Chicago, Ill. 60632. Tel. VA 7-5980

7159 South Maplewood Avenue,
Chicago, Illinois 60629
WLOS PROGRAMOS IR WOPA
11 to kl. AM u 1027 mg FM
Telef. HEmlack 4-2113

a relaxing pillow, and a toy in one! For the napping pup! Made to the contour that dogs love. In anatomy or bone shape. Comes in original print sketches of dogs. Also in leopard, zebra and Dalmatian patterns in flannel. Or specially solid colors in plush nylon. Green, blue, white, pink, brown, red, gold. In 3 sizes: 12", 18", 24". \$4.98, 2 for \$9.00; 25", \$7.98, 2 for \$15.00. Send check or money order. KESH PRODUCT. Copyright. Pat. Pend. P. O. Box 1264, Southfield, Mich. 48075.

Automobilio nelaimės atveju skambinkite
(In case of accident, call)
COUNTRY AUTO REBUILDERS
GR 6-7777 24 hour towing service

Karosierijos taisymas, stabdžiai, motorai, tepimas ir smulkūs pataisymai

**FRONT WHEEL ALIGNMENT — WHEEL BALANCING
BODY AND FENDER WORK
PAINTING, MECHANICAL REPAIR**
2423 W. 59th St., Chicago, Ill., 60629
Savininkas — MIKAS CESAS

Mes mokame **5 1/4%** ant visų taupymo sertifikatų

MIDLAND SAVINGS

4040 Archer Ave.
Chicago, Ill. 60632
Telephone CL 4-4470
August Saldukas
Chairman of the Board

DRAUGAS, šeštadienis, 1968 m. gegužės mėn. 4 d.

5

Kaune, Politechnikos III-jų rūmų salės scenoje. Tokiu tragišku įvykiu buvo nutrauktas šis išskirtinis Vydūno minėjimas.

Visos kalbos ir atsiminimai, Sutkų. Tebūnie jam lengva Lietuvos žemėlė

A. Krausas

MOTINOS DIENA
Sekmadienį, gegužės 12
Pas mus rasite didžiausią pasirinkimą įvairiausių dovanų MOTINAI. Kaip: Asmeniškai kartoteka, raštinės reikmenys, Adresų suradimas ir kt.
Atsiminkite ją pasiųsdami sveikinimo kortelę. Turime pasirinkimą: Motinai, Senelei ir kt. Dirmavonės ir Komunijos kortelės.
I AM A STATIONERS
"THE SHOP U-NEED" "THE SHOP U-NEEK"
6305-07 So. Kedzie Tel. PR 6-9102
Dovanos, Kortelės, Raštinės Reikmenys ir Dennison Prekės.

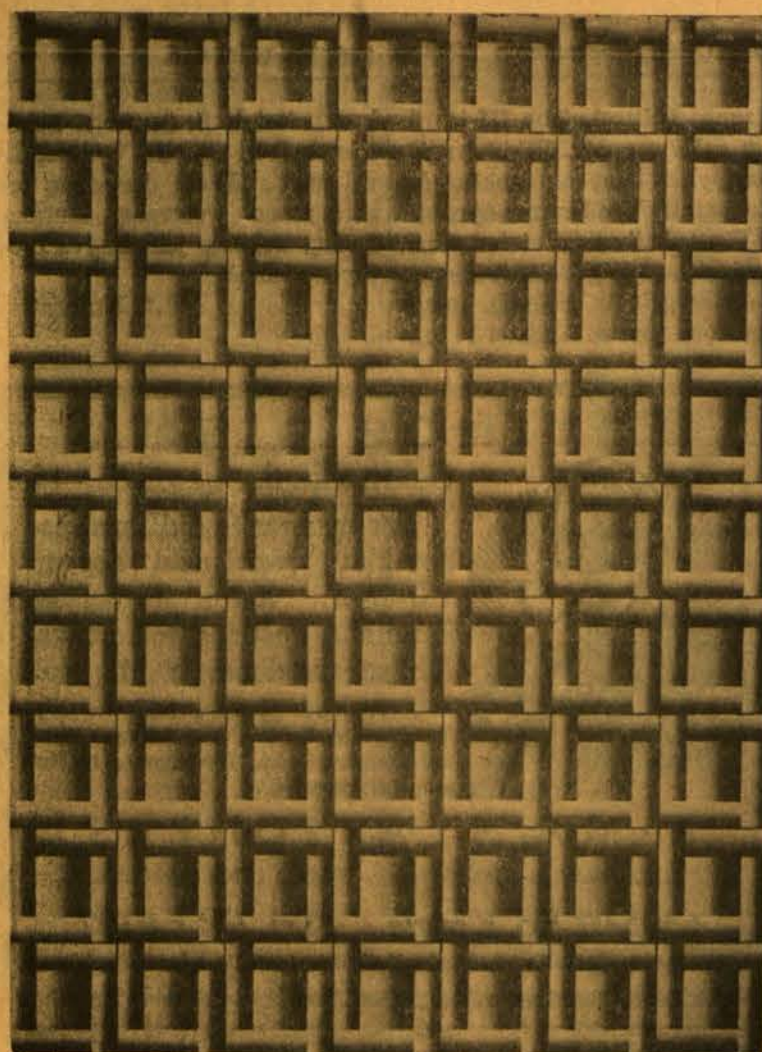
SKIP'S Self Service LIQUOR STORE
5515 S. DAMEN AVE. ALL PHONES WA 5-8202
GEGUZES - MAY 2, 3 IR 4 D. D.

TERRY CENTENARIO Imported SPANISH BRANDY	Fifth \$5.49
ST. REMY Imported French BRANDY	Fifth \$3.79
MOUQUIN IMPORTED 10 YEAR OLD BRANDY	Fifth \$3.79
GRAIN ALCOHOL 190 Proof U.S.P	Fifth \$4.89
RICCADONNA IMPORTED VERMOUTH dry or sweet 30 oz. Bottle	\$1.49
MIDUOLIS LIQUEUR — 86 Proof	Fifth \$4.39
IMPORTED PEAR KRUSKOVAC LIQUEUR	Fifth \$4.98
CHATEAU BEL-AIR CHAMPAGNE Pink Champagne or Sparkling Bungundy	Fifth \$1.98
POPULAR BRAND OF 86 Proof, 6 year old CANADIAN WHISKY	Fifth \$4.69
O'KEEFE'S Imported CANADIAN BEER or ALE, Case of 24—12 oz. T. A. Bottles Case	\$5.79

FRANK'S TV and RADIO INC.
3240 SO. HALSTED STREET Tel. — CA 5-7252
DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJOS, RADIO, STEREO APARATŲ PATAVIMAS IR TAISMAS. TAIPGI ORO VESINTUVAI IR SPALVOTOS TELEVIZIJOS APARATAI.

HIGH RATES
4.75% per annum on regular savings
5.25% per annum on investment bonus
Savings Insured to \$15,000.00
BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
4071 Archer Avenue, Chicago, Illinois 60632

Kas tik turi gerą skonį, viską perka pas Lieponį!
LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI
FURNITURE CENTER, INC.
MARQUETTE PK., 6211 S. Western, PR 8-5875
Vedėjas — J. LIEPONIS
Pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 iki 9:30 val. Kitom dienom nuo 9 val. iki 6 val. vakaro.
Sekmadieniais atdara nuo 12 iki 5 val. popiet

Kazys Varnelis

Kvadrato apoteozė

Kultūrinė Kronika

• **Dail. Kazys Varnelis** paskelbtas profesoriumi Chicagos miesto kolegijon. (Chicago City College), kur jis nuo š. m. sausio mėn. dėsto aliejinę tapybą, akvarelę, piešinį ir kitus meno dalykus. Atsižvelgiant į K. Varnelio akademinių išsilavinimą ir profesinę patirtį, jam iš karto suteiktas Assistant Professor laipsnis. Kazys Varnelis taip pat aktyviai dirba savo tapybos ir skulptūros studijoje. Neseniai jis dalyvavo Chicagos Meno festivalyje (Chicago Art Festival), kuriame buvo išstatyti 7 jo darbai. Prieš keletą dienų 2 K. Varnelio darbai jurų komisijos buvo atrinkti Chicagos Meno instituto (Art Institute of Chicago) galerijai, kurios parodoje jis ir anksčiau yra sėkmingai dalyvavęs.

• **"Dailės" klubo** metinė paroda atidaryta šiandien (gegužės 4 d.) 7 val. vak. Čiurlionio galerijoje, Chicagoje. Parodoj dalyvauja 12 dailininkų. Kaip žinome, "Dailės" klubas išaugo iš ankstesnio jaunųjų dailininkų sambūrio, įgyvendinusio tradicinę rengti savo narių kasmetines parodas. Persiorganizavęs į "Dailės" klubą, sambūris tradicinę tęsia — ši pavasarinė paroda kaip tik tai ir liudija. Šie-

metinėje parodoje išstatyta apyčiai aliejinės tapybos darbų, mozaikos, akrilikos, kolažų, piešinių ir kt. Paroda galerijoje tęsia iki gegužės 12 d. Lankymo valandos savaitės dienomis nuo 6 val. vak. iki 9 val. savaitgaliais nuo 10 val. ryto iki 9 val. vak.

• **Vatikano II-jo** Susirinkimo dokumentų ir nutarimų lietuviškojo vertimo antrasis tomas jau baigiamas spausdinti Bostone, JAV-se, Lietuvių Enciklopedijos spaustuvėje. Dokumentų lietuviškąjį vertimą paruošė prelatas Vytautas Balčiūnas, kuris taip pat baigia parengti ir Vatikano II-jo susirinkimo dokumentų apžvalgą, komentarus ir dalykinę dokumentų rodyklę, kurie bus atspausdinti trečiajame tome.

• **Lituanistai Jonui Kruopui** šiemet suėjo 60 metų. Pokario dešimtmėčiais jis dirbo pedagogo ir mokslininko darbą Vilniaus Pedagoginiame institute, Vilniaus universitete ir Lietuvos Mokslo akademijoje. Iš jo parašytų, paruoštų ir išleistų darbų pažymėtina: naujas fotografuotinis M. Mažvydo katekizmo leidimas su komentarais, minėtini ir du platūs straipsniai — "Maž-

"ATEITIES" žurnalas skelbia jaunimo rašinių konkursą

Šiais 1968 Laisvės kovos metais ATEITIES skelbia rašinių konkursą visame laisvajame pasaulyje gyvenančiam lietuvių jaunimui. Konkursas prasidėjo 1968 m. vasario 16 d. ir tęsis vienerius metus iki 1969 m. vasario 16 d. Konkurse dalyvauja visi, kurių raštai bus atspausdinti iki 1969 metų vasario 16 d. "Ateities" žurnalo numeriuose.

Konkursas skirstomas į sekančias dalis, su specifine tematika:

I. GROŽINĖ LITERATŪRA

1. Už geriausią novelę:

I premija — 50 dolerių.
II premija — 30 dolerių.
III premija — 20 dolerių.

2. Poezija (Bendroji tematika):

I premija — 30 dol.
II premija — 15 dol.
III premija — poezijos knygų rinkinys.

3. Geriausias kūrinys apie Lietuvos partizanus:

I premija — 100 dol.
II premija — vasaros stovykla veitui.
III premija — poezijos knygų rinkinys.

II. RECENZIJOS IR REPORTAŽAI:

1. Geriausias stovyklos ar kuro aprašymas, kuriame būtų mažiausia impresionizmo, bet geriausiai parodytas mūsų jaunimo galvėjimas:

I premija — vasaros stovykla veitui.
II premija — vasaros stovykla veitui.
III premija — liet. knygų rinkinys.

2. Geriausias lietuviško koncerto ar operos, vaidinimo ar minėjimo aprašymas — reportažas:

I premija — 25 dol.
II premija — 15 dol.
III premija — 10 dol.

3. Geriausia knygos ar leidinio recenzija:

I premija — 30 dol.
II premija — 20 dol.
III premija — knygų rinkinys.

III. STRAIPSNIAI IR STUDIJOS:

1. Visuomeninio sociologinio tu-

Geriausią dovaną siųsti į LIETUVĄ Vertingiausią dovaną DOVANŲ PAŽYMĖJIMAI

Tik Dovanų Pažymėjimai yra vertingiausia dovana ir daug geriau negu siuntiniai. Jūsų giminės tai patvirtins.

TIK DOVANŲ PAŽYMĖJIMAI duoda galimybę Jūsų giminėms pirkti viską ką jie nori — Maistą, Rūbus, Medžiagą, Batus ir daug kitų reikmenų — amerikoniškų, vakarų — europietiškių ir vietinių — specialiose Vnesposyitorg dolerių krautuose. Jūsų giminės tai patvirtins.

TIK DOVANŲ PAŽYMĖJIMAI duoda galimybę Jūsų giminėms pirkti viską ką jie nori SPECIALIOMIS, LABAI NUPIGINTOMIS, KAINOMIS. Jūsų giminės tai patvirtins.

JOKIO PAPILDOMO MOKESČIO nei siuntėjui, nei gavėjui.

Užsakykite dabar. Užsakykite per

INTERTRADE EXPRESS CORE.

125 E. 23rd Street
New York, N. Y. 10010

Pratykite neapmokamo katalogo.
Igalioji. Podaarogita. Inc. atstovai.

Norėdami geriau aptarnauti mūsų gausius klientus, perėmėme dar vieną restoraną Oak Lawn mieste. Galite būti užtikrinti, kad turėsite skanius valgius, skubų patarnavimą, kaip ir mūsų pirmame restorane. Kviečiame ir lauksime jūsų atsilankant.

Kilty's Restaurant

4545 West 95th Street, Oak Lawn, Illinois

(2 blokal i rytus nuo Cicero Avenue)

Telef. — GARDEN 4-5800

Iauki atmosfera — skanūs valgiai — skubus patarnavimas

VESTUVĖMS IR BANKETAMS YRA PRIVATOS KAMBARIAI
NUO 10 IKI 800 ASMENŲ.

Atidara kasdien nuo 8:30 val. ryto. Sekmad. ir šventad. nuo 1:00 val. popiet.

STEVE GIANAKAS, Artesian restorano įsteigėjas kviečia visus lietuvius dabar lankyti KILTY'S restoraną, kol bus atstatytas ARTESIAN restoranas. Atstatymo darbai jau pradėti ir tikisi atidaryti rpgsėjo mėnesyje.

St. Gianakas dėkoja visiems lankytojams, kurie pareiškė užuojautą dėl ištikusios nelaimės — gaisro, Artesian restorane.

rinio straipsnis apie mūsų jaunimo padėtį laisvajame pasaulyje:

I premija — 50 dol.
II premija — 30 dol.
III premija — 10 dol.
2. Straipsnis geriausiai nušviečias jaunimo padėtį pavergtose tėvynėje:

I premija — 50 dol.
II premija — 30 dol.
III premija — 10 dol.

3. Ateitininkiškosios pasaulėžiūros studijinis rašinys (studija, kuriame būtų nagrinėjami pasaulėžiūriniai jaunimo klausimai):

I premija — vasaros stovykla veitui.
II premija — vasaros stovykla veitui.

MARQUETTE PHOTO SUPPLY

REIKMENYS FOTOGRAFAMS
IR MEGĖJAMS

Daug sutaupysite perkdami čia įvairių filmų foto aparatus bei jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis ypatingai progai. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas Atidara pirmad ir ketvirtad. vakarais iki 9 val.

3314 West 63rd Street

Chicago, Illinois 60629

Telef. PROspect 6-8998

MOVING

perkrausto baldus iš aril ir toli.

A. BENIULIS

Chicago, Ill. 60629, Tel. RE 7-7083

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY

Manufacturers

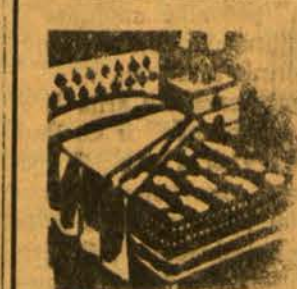

Rankomis išpauityti paveikslų rėmai. Pritaikinti paveikslams skelbimų rėmai ir metalu aplieti rėmai.

2400 S. Oakley Ave., Chicago
Tel. Virginiai 7-7258 59

la veitui.
III premija — 10 dol.
4. Religinis — teologinis straipsnis (studija):
I premija — vasaros stovykla veitui.
II premija — 25 dol.
III premija — 10 dol.
Konkursą vertinti ATEITIES redakcija pakvies tris atskiras komisijas: kiekvienai sričiai po

atskirą specialistų komisiją; grožinei literatūrai vertinti komisiją sudarys mūsų rašytojai ir kritikai, reportažams — mūsų žurnalistikos atstovai, o straipsnius — studijas vertins akademikai — sociologai.
"Ateities" redakcijos adresas: ATEITIES, 80-23 85th Drive, Woodhaven, N. Y. 11421.
ATEITIES Redakcija

Mūsų erdviose patalpose turime didžiausį pasirinkimą visu modernišku baldų, elektrinių krosnių, radijo ir televizijos aparatų, šaldytuvų ir kitų namams reikmenų.

LIETUVIŲ STAIGA

ROOSEVELT FURNITURE CO.

F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS

2310 W. Roosevelt Road Tel. SEeley 3-4711

Atidara pirmad ir ketvirtad. 9-9 val.; antrad, trečiad. ir šeštad. nuo 9 iki 6 val. sekmad. atidara nuo 11 iki 4:30 val. po pietų.

foto V. MAŽELIS

• vestuvės: spalvota ir juoda balta (gali vykti ir į kitus miestus)
• portretūra
• meno darbų nuotraukos ir kiti foto patarnavimai

Tel. — HY 7-4677

422 MENAHAN STREET — RIDGEWOOD, N. Y. 11237

SPARTA

parduoda Telefunken, Grundig, Olympia, Zenith, Burroughs, Royal, ITC ir kt. produktus, tiesiai ir pigiau iš firmų sandėlių:

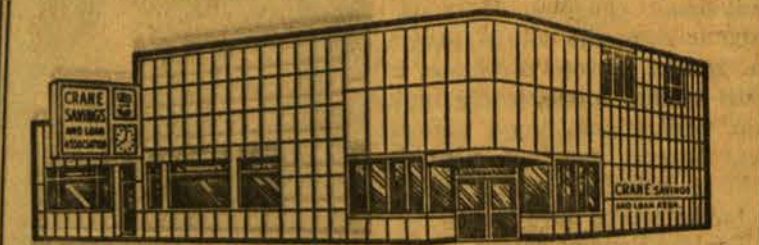
RASOMAS mašinėles lietuvių ir kt. kalbomis — RADIO — stereo, consoles, transist. ir kt. — PATEFONAI — IREKORDAVIMO aparatai — SKAICIAVIMO mašinos etc

Katalogus ir informacijas gausite pranešę savo adresą SPARTA sav.: J. L. GIEDRAITIS, 10 Barry Drive, E. Northport, N. Y. 11731, tel. (516) 757-0055 • Chicagoje informuoja A. Daugirdas GR 6-7399.

METROPOLIS-RESTORANAS

6538 S. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL. — TEL. 476-9009

Vienintelis lietuviškas restoranas su gerais patiekalais, kaip šašlykas, šnicelis ir kt. didelia pasirinkimu vietinių ir importuotų gėrimų. Lietuviškosios jaukių nuotakoj galėsite praleisti laiką, skaniai pavaišyti ir atsigalvinti.
Atidara kasdien nuo 4 val. popiet iki vėlymos. Šeštad. ir sekmad. nuo 12 val. d. iki vėlymos. Visi prašomi atsilankyti.
Savintonkai PITRAS IR ANTONINA KAUSAI

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

B. B. PIETKIEWICZ, Prez.

2555 West 47th St. Tel. LAfayette 3-1083

PLENTY OF FREE PARKING SPACE

4³/₄

Naujas aukštas dividendas mokamas už investavimo sąskaitas.

PINIGAI ĮNESTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMČIUS NUO 1 D.
Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.

VALANDOS: PIRMAD. ir KETVIRTAD. 9 v. r. iki 9 v. v.
ANTRAD. ir PENKTAD. 9 v. r. iki 5 v. v.
ŠEŠTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. — Trečiad. uždaryta

STEIN TEXTILE CO.

PAPUOŠKITE BUTĄ NAUJOMIS UŽUOLAIMOMIS.

Išigykite urminėmis kainomis iš tūkstančių jardų užuolaidoms dekoratyvinių medžiagų, ne iš mažų pavyzdžių, bet iš didelių ritimų: damasko, brokados, "boucle's" ir "fiberglass".

PIRKSITE NEBRANGIAI IR GAUSITE DOVANĄ.

STEIN TEXTILE bendrovė yra pirmoji, kuri parūpino vilnonių, šilko, nylonų, taffeta, aksomo, ANGLISKŲ MEDŽIAGŲ paltams ir kostiumams stuntimui artimiesiems į Lietuvą ir tolimąjį Sibirą už žemas kainas.

616 W. Roosevelt Rd., Chicago 7, Ill., HA 7-3737

Atidara kasdien ir sekm. 9:15 v. r. iki 5:30 vak. Pirmad. uždaryta

Nemokama vieta mašinoms pasistatyti už kampo į šiaurę Jefferson Street — Chernin's aikštėje.

Lietuvių foto archyvo spalvotų skaidrių konkurso taisyklės

1. Konkurse dalyvauti kviečiami visi lietuvių fotografai, mėgėjai ir profesionalai — gyvenantieji JAV ir kitur.

2. Konkurse yra keturios skaidrių grupės:

- Gamtovaizdis
- Portretas
- Abstraktas
- Ekspertimentinės skaidrės.

3. Kiekvienas dalyvis visam konkursui gali pateikti ne daugiau kaip aštuonias savo otografuotas skaidres. Galima dalyvauti ir su mažiau negu aštuoniom skaidrėm. Galima dalyvauti vienoje, keliuose ar visose grupėse.

4. Skaidrės turi būti įdėtos į popierinius arba plastikinius rėmelius. Rėmelių dydis turi būti 2 x 2 coliai. Skaidrės įdėtos tarp stiklų nebus priimtos.

5. Kiekviena skaidrė turi būti pažymėta taksu kairiame apatiniaame kampe, kaip ji yra normaliai žiūrima — be jokių aparatų.

6. Ant kiekvienos skaidrės rėmelių turi būti užrašyta dalyvio vardas, pavardė, adresas ir skaidrės pavadinimas.

7. Prie skaidrės pavadinimo ant rėmelių skliausteliuose turi būti pažymėta didžiąja raide, prie kurios grupės ta skaidrė yra priskiriama:

- G — Gamtovaizdžio grupė
- P — Portreto grupė
- A — Abstrakto grupė
- E — Ekspertimento grupė.

8. Dalyvavimo mokestis yra \$2.

nežinūnt, kiek skaidrių yra pateikiama. Dalyviai, gyvena vietovėse, iš kur pinigų siuntimas yra suvaržytas, bus nuo mokesčio atleisti.

9. Skaidrės ir mokestį siųsti šiuo adresu:

Algirdas Grigaitis — L.F.A. konkurso vedėjas,
2081 Plainfield Drive,
Des Plaines, Illinois 60618.

10. Gautos skaidrės bus saugojamos visomis esamomis išgalėmis. Tačiau, konkurso rengėjai nebus atsakingi už galimą skaidrių pažeidimą ar pametimą laike konkurso ar persiuntimo.

11. Gautos skaidrės Lietuvių foto archyvo bus peržiūrėtos ir priimtos į konkursą arba atmestos. Tuo atveju, jei visos skaidrės vieno fotografo bus atmestos, skaidrės bus tuojau grąžintos siuntėjui; registracijos mokestis nebus grąžintas.

12. Priimtos skaidrės bus pateiktos juri komisijai, kuri jas premijuos. Juri komisijos sudėtis bus paskelbtas vėliau.

13. Bus skiriamos trys (pirma, antra ir trečia) premijos kiekvienai grupei ir taip pat bus premijuota viena kaidrė kaip "geriausia konkurso skaidrė".

14. Visos į konkursą priimtos skaidrės bus viešai parodytos publikai. Šia proga bus įteiktos laimėtojams premijos.

15. Skaidrės bus priimamos iki š. m. rugsėjo 12 dienos.

16. Konkursui pasibaigus, visos skaidrės bus grąžintos siuntėjams.

FLORENCIJOS GELBĖTOJAS

Šiomis dienomis Coward McCann leidykla išleido Anglijoje gyvenančio D. Tutajevio knygą apie "gerąjį nacį" Florencijos konsulą dr. G. Wolfą, kuris Ant rašame pasauliniame kare, naciams okupavus Italiją, padėjo florentiečiams gelbėti renesanso miesto meno turtus ir stabdė Berlyno vykdomąjį terorą.

1955 m. Florencijos miesto taryba dr. Wolfui už drąsą, žmoniškumą, broliškumą ir krikščionišką sąžinę suteikė garbės piliečio titulą.

Knygos, "Asmuo, išgelbėjęs Florenciją", autorius 303 psl. veikle yra pririnkęs pakankamai faktų, kuriais dabar papildau savo apybraižą apie Florenciją: "Prie Arno vingio" (žr. pr. metų rugsėjo mėn. 2, 9 ir 16 d. Kultūrinis priedas).

D. Tutajevas rašo, kai 1940 m. Berlynas paskyrė dr. Wolfą Florencijos konsulu, dar fašistinė Italijos valdžia kontroliavo savo kraštą. Tuo laiku rezervuotas, ramus konsulas tyliai vykdė savo pareigas, bet kai po kelių metų fašistinė Italija pradėjo byrėti, naciams okupavus Italiją, meno mylėtojas dr. Wolfas, net rizikuodamas savo gyvybę, apėjo Berlyno įsakytus, švelnino nacių terorą, tapdamas aktyviu antinaciu, nors oficialiai, dėl bendros ramybės, buvo įstojęs į nacių partiją.

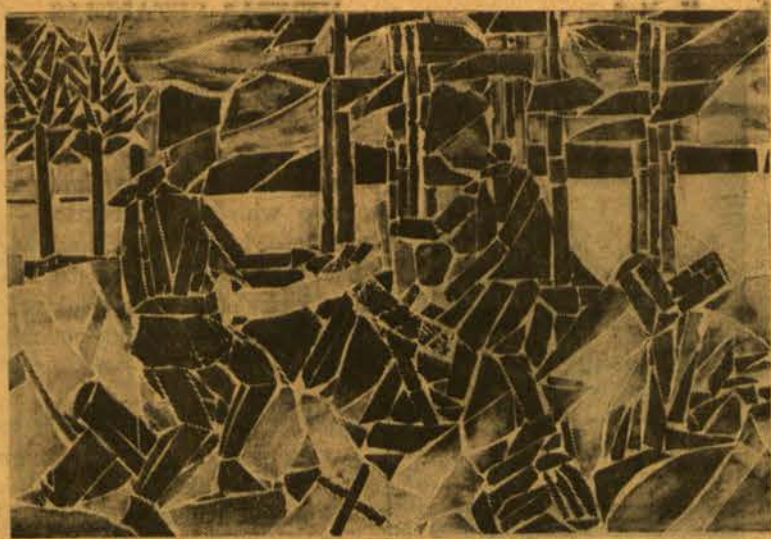
pirmiausia pajuto žydai, kurie konsulo globojamą ranką Italijos fašistams nerūpėjo, bet, užėjus naciams, jie atsidūrė mirtiname pavojuje. Konsulas be Gestapo ir SS žinio išduodavo žydams įvairius suklaidotus pažymėjimus, o kartais klastotų pažymėjimų išgaudavo ir iš ambasadoriaus. Dr. Wolfas net slapta vienoje viloje buvo susitikęs su besislapstančiu žydu, JAV piliečiu, didžiuoju meno ekspertu B. Berensonu. Už tokį rašyto įstatymo nevykdymą jau konsului grėsė koncentracijos stovykla. Be gyvybių gelbėjimo, dr. Wolfas padėjo florentiečiams slėpti vertingas tapybas ir skulptūras nuo Goeringo suorganizuotų meno turtų grobimo grupių, kurios tokiame me no turtų lobyne daug ką galėjo išvežti į Vokietiją.

Taip pat konsulas per Vatikaną ir ambasadorių stengėsi paskelbti Florenciją atviru miestu, apsaugoti nuo bombardavimų ir karo veiksmų. Nors to "gerojo nacio" pastangos gelbėti Florenciją nuo meno turtų grobstymo ir sunaikinimo pilnai neįsiekė, nes karo veiksmų neaplenkė šio renesanso miesto, net sunaikino šiek tiek meno turtų ir vertingos architektūros, bet dr. Wolfo kilnios

IŠKILTI AUKŠČIAU DESPERATISKOS BUITIES

(Atkelta iš 4 psl.)
Giedoti nepaisant byrančių ašarų

Dievas nėra miręs. Jis neturi būti miręs ir mūsų sielose. Dievo veikimas yra realus dabar, kaip jis buvo, kai Kristus gimė iš Marijos, kai jis maitino minias, kai Jis mirė ant kryžiaus. Ne Dievo mirtis, o mūsų akulmas mus klampina. Gyvenimas turi gelmę, kurios nei mirtis nepaliečia, — turi aukštumą, kurių nei mirtis nepasiekia, — turi jėgą, kurios nei mirtis neįstengia sutriuškinti. Jeigu mes pažįstame tokį tikėjimą, turime tokią meilę ir džiaugiamės tokiu viltimi, kuri mus iškelia aukščiau desperatiškos buities, mes tikėsime Dievą. Nors mes gyvenime neštume mirtiną žaidimą širdyje, nors mes ir būtume pažeidžiami liūdesio, bet kai būsimė gaivina tikėjimo, meilės ir vilties, mes įstengsime neprarasti ryžto ir giedoti, nepaisant byrančių ašarų.

Magdalena Stankūnienė Medžių plovėjai (Nuotr. V. Noreikos)
iš Dailės klubo parodos Čiurlionio galerijoje, Chicagoj

KULTŪRINĖ KRONIKA

● Chuliganizmas Vilniaus Filharmonijos koncertuose. Šie tai kalbama "Literatūros ir meno" balandžio 20 d. numeryje: "Ne kartą jau buvo rašyta apie žiūrovų — klausytojų elgesį koncertų salėse. Deja, apie tai tenka kalbėti vėl ir vėl.

Neseniai Valstybinėje filharmonijoje vyko geros estrados koncertai. Kas juose buvo, negalėjo nesipiktinti paskirų ekstravagantiškos išvaizdos jaunuolių elgesiu, peraugusiu į jėgų chuliganą išpuolį.

Pirmoje koncerto dalyje, atliekant azartišką "big bito" muziką, balkonų šonuose susikongregavę abejotino blaivumo ilgaplaukių jaunuolių būriai reikė savo nesuvaldomą, laukinį entuziazmą. Ką gi — azarte

pastangos sumažino nuostolius. Ne veltui dėkingi florentiečiai konsulą pagerbė ir suteikė jam savo miesto garbės piliečio titulą.

V. Jakas

džiaizistai, azarte klausytojai — džiugūs riksmas, tryptimas kojomis, švilpimas. Užsieny, sako, būna dar blogiau... Jaunatviška energija, azartas, betarpiškumas — galima ir taip vadinti tuos balkonuose besiraitančius kūnus. Tačiau kai antroje koncerto dalyje į sceną išėjo dainininkė, švilpimai ir riksmas įgavo kitą pobūdį.

Paskelbus kiekvienos dainos pavadinimą, poeto ir kompozitoriaus pavardę, balkonuose kildavo pragariškas nepritrimo staigumas, nors dainininkė dainavo aistringas, poetiškas ir gilaus dramatiško kupinas dainas Goethės, Tuvimo, Galdinskio, Mandelštamo tekstais. Nėgana triukšmo, dainos vidury pasigirsta kretiniški, užgaulių replikų — į sceną ant artistų galvų pabiro degtukai, nuorūkos, šiukšlės ir netgi spūvis, nukritęs kažkur prie pat ansamblio pianisto. Chuliganams programa pasirodė neįdomi, senamadiška.

Triukšmadarius nuraminti ei-

FILMŲ ĮVAIRUMAI

Parentkant geriausius filmus vaikams

Labai daug tėvų stengiasi parinkti tinkamus filmus savo vaikams. Kurie gi, pagaliau, iš nau-

davo filharmonijos administracijos darbuotojai, bandė tartis gražiuoju, o kai tas negelbėjo ir kažkurį chuliganą norėta pašalinti iš salės, kilo triukšmas dėl tokio neregėto administracijos "įžūlumo"! Milicijos darbuotojai, deja, atvyko jau po koncerto, kuriame Goethės eilės skambėjo nuorūkomis apmėtytoje scenoje.

Kokia laimė, kad į Vilnių niekada nesugalvojo atvykti Edita Piaf ar Šarlis Aznavuras! Bet Davidas Oistrachas ir Sviatoslavas Richteris dar gali būti apspaudyti. Tiesa, į jų koncertus šie chuliganai nesilanko, bet jeigu sugalvotų spaudyti ir ant jų, — jeitų, kaip netrukdomi įeina dabar".

jujų yra patartini žiūrėti mokyklinio amžiaus vaikams, paaugusiems ir jaunuoliams? Čia duodame tokių naujausių filmų, besiperšančių tėvų ir vaikų pramogai, sąrašą iš PTA žurnalo (gegužės mėn).

"Blackbeard's Ghost" — Azartinių lošimų "caras" nori paženkti ir uždaryti senų moterėlių laikomą istorinę Mėlynbarzdžio svetainę Naujosios Anglijos universitetiniame mieste. Peter Ustinov — piratas vaiduoklis, pasmerktas klaidžioti pragaro kančiose, kol jis nepadarys gero darbo, pagaliau, sugeba tai atlikti. Visai šeimai taip tikrai džiuginanti komedija.

"Bye Bye Braverman" — Keturi žydų intelektualai, sunerimę dėl atslėnkiančio senosio amžiaus, keliauja į draugo laidotuves, jo mirtį matydami savo pačių mirimą. Jaunuoliams: be skonio ir net neįdomus suaugusiems. Vaikams: ne.

"Dr. Faustus" — Richard Bur-

ton parduoda savo sielą už pažinimą, galią ir jausminį malonumą, kai tuo tarpu Elizabeth Taylor dėvi ekstravagantiškus drabužius ir vaikšto, nepasakiusi nė žodžio. Jaunuoliams: tik subrendusiems. Vaikams: ne.

"Tarzan and the Jungle Boy" — eškodamas džunglių berniuko, kuris pradingo prieš šimtą metų (antros kartos Tarzanas?), Tarzanas sukelia smarkią krig vieną vietinėje tautelėje. Seimai: taip, ypač mėgstantiems Tarzaną.

St. S.

MAZEIKA & EVANS FUNERAL HOME

THREE
AIR-CONDITIONED CHAPELS

Parking Facilities

6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-8600

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYs MODERNIOS KOPLYČIOS

2533 West 71st Street

Tel. GR 6-2345-8

1410 So. 50th Ave., Cicero

Tel. TO 3-2108-09

AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

EUDEIKIS

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

Trys Modernios Koplyčios:

4605 - 07 South Hermitage Avenue

Telefonas — YARds 7 - 1741 - 2

4330 - 34 South California Avenue

Telefonai: LA 3 - 0440 ir LA 3 - 9852

GUŽAUSKŲ BEVERLY HILLS GELINYGIA

(Geriausios gėlės dėl vestuvių, banketų laidotuvių ir kitų papuošimų)

2438 West 63rd Street, Chicago

Telef. PR 8-0837

PR 8-0834

PIRKITE DABAR TIESIOG NUO MR. NELSON, SAVININKO

SAINT CASIMIR
MONUMENT CO.

3911 West 111th Street

Didžiausias Paminklams ūlapy

Pasirinkimas Visame Mieste

Telef. — CEDarcrest 3 - 6335

Vienas blokas nuo kapinių

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

STEPONAS C. LACKAWICZ

2424 W. 69th STREET

Tel. REpublic 7-1213

2314 W. 23rd PLACE

Tel. VIRginia 7-6672

PETRAS BIELIONAS

4848 S. CALIFORNIA AVE.

Tel. LAfayette 3-3572

ANTANAS M. PHILLIPS

2307 S. LITUANICA AVE.

Tel. YARds 7-3401

POVILAS J. RIDIKAS

8854 S. HALSTED STREET

Tel. YARds 7-1911

LEONARDAS F. BUKAUSKAS

10821 SO. MICHIGAN AVE.

Tel. COMmodore 4-2228

JURGIS F. RUDMIN

3319 SO. LITUANICA AVE.

Tel. YARds 7-1138 — 1139

VASAITIS — BUTKUS

1446 SO. 50th AVE., CICERO, ILL.

Tel. OLYmpic 2-1008

LAWN FUNERAL HOME

Sigmund J. Sutkus

7909 STATE RD., OAKLAWNS ILL., Tel. — 636-2320

Pasinaudokite Draugo „Classified“ skyriumi.

Highest Rates on Savings

At Standard Federal Savings your savings earn at the highest rate paid by any savings institution in Chicagoland.

Chartered & Supervised
by an Agency of the
United States Government

4 3/4% 5 1/4%

PER ANNUM, CURRENT RATE

PASSBOOK SAVINGS

Earnings are added and compounded four times a year. 4.75% compounded quarterly is 4.83%. Build your savings with a passbook account. Develop the habit of saving regularly.

6 MONTH CERTIFICATES

Issued in minimum amount of \$10,000 and larger amounts in multiples of \$1,000.

SAFETY ASSURED

Your savings are protected by our great strength in Reserves, our sound assets, our careful operating policies and by insurance of accounts to \$15,000 by The Federal Savings and Loan Insurance Corporation, a Permanent Agency of the U.S. Government.

Passbook Savings in by the 10th of the Month Earn from the 1st.

ASSETS OVER \$125,000,000.00

RESERVES AND SURPLUS OVER \$10,500,000.00
Over 2 times legal requirement

STANDARD FEDERAL SAVINGS

4192 Archer Avenue • Chicago, Illinois 60632 • Phone VI 7-1141

OPEN MON. and THURS. 9 to 5, TUES. and FRI. 9 to 4
SAT. 9 to 12 Noon, WEDNESDAY—CLOSED

Spygliai ir Dygliai

Redaguoja dr. S. ALIONAS

PAMOKYMŲ REIKSMĖ

Svarbiausias žemėje dalykas yra mokytis, tam juk ir milijonai išleidžiama, tačiau žemėje labai daug yra pamokymų dykai. Kas šiandien ko nemoko? Moko tėvai vaikus ir vaikai tėvus, recenzantai menininkus ir klausytojai recenzentus. Ir tiesiog žemėje būtų baltas liūdnas, jei niekas nieko nebemokytų. Ir viskas vis taip už dyką, be didelės išlaidų.

Va, vienas moko, kad tas kvailas visus pinigų deda į pagalvę ir sau gali net torto gabalėlio, gi kiti moko, kad tas kvailas, viską išleidžia ir nepasideda juodai dienai. Šis gi atsako, kad taupytojas, juodos dienos belaukdamas, visą gyvenimą juoda diena sau paverčia.

Arba koks moko, kad tas ir tas valdybos blogai dirba. Ir koks džiaugsmas, kad, taip sakant, žmogus, kuris sėdi sofoje ir kopūstus su dešrom namuose prisikirtęs ir niekur iš namų neišeidamas, negaili brangiausio žmogui reikalo — patarimo. Na va, kitas sako, kad štai anas minėjimą surengė nekaip, kad tas ir tas blogai buvo. Na, ir tiesiog džiaugtis reikia tokio pamokymo, kuris nieko nekainuoja. Reikia tikėti ir to mokytojo pamokymu, kuris nieko nekainuoja. Reikia tikėti ir to mokytojo nuosirdumu, nes jis pats, siūlomas į rengimo komitetą, neina iš idealizmo, nes juk tada nebūtų mokytojo, o mokslas juk neįkainuojamas turtas, nes nuo švietimo sistemos visos gyvenimas priklauso.

Paskaitykime kokių laikraščiuose nuostabių pamokymų. Ir vis už dyką. Ir tie mokovai dažniausia tokie kuklūs ir tokios didelės asmenybės, kad net pa-

vardžių nepasirašo. Taip sakant, išdrožia nuostabias lekcijas ir kvailais išvada kokių vieno ar kito parengimo ruošėjus ir tai be jokio atlyginimo, net nenori, kad ir pavardės kas nors žinotų.

Šitokių Lietuvių Bendruomenės, teatro, mokslo, meno, kultūros ir lietuviybės gelbėtojų yra labai daug, kiek tik nori. Ir jų dauguma nenori jokio atlyginimo, netgi garso, už ką Amerikoje taip pat pinigą moka.

Yra ir kitokių mokytojų, kurie yra tokiais tikrai iš pašaukimo. Pavyzdžiui, toks Augustaitis "Naujienose", tai tikras matematikas. Jis vis taip kietai visus moko, vis plaka, net ir mirusiam prez. Smetonai mokslo nepagalvėjo ir taip jau nelabai minkšto, vis botagu pašmugodamas. Nepagalvėjo pamokų ir adv. Skipiūnui ir eilei kitų. Tikras šaunus mokyto pavyzdys.

Spektaklyje pilna mokytojų, kurie moko solistą dainuoti, aikštėje pilna, kurie moko futbolą lošti, namuose sėdinčių, kurie moko visuomenės veiklos, taupytojų, mokančių aukoti, ir taip malonu, kad lietuviškoji mokyto sistema klesti. Ir svarbiausia, kad tie mokytojai dažniausia turi teisingumo pajautimą ir su Ant. Gustaičiu sako:

Man nebaisi teisybės saulė, Nebaisius atdūsiu kančių, Galiu nujoti per pasaulį Ant savo artimo pečių.

P. V.

Išsigandusieji, kad spygliuose nerastų savo pavardės.

ŽMONA KULTŪRINIŲ MAINŲ ŽENKLE

Prieš metus laiko, prisiskaitęs draugiškoje ir nedraugiškoje spaudoje apie kultūrinius mainus su ruseliais, nusprendžiau ir aš pamėginti su jais. "Susirgau" porai dienų darbe ir išvažiavau, kaip mano tėvas į atlydus, ir sovietų atstovybė.

Atlikau daugiau negu vėlykynę išpažintį. Pripažinau, kad vokiečiai buvo labai blogi žmonės, nekultūringi, žiaurūs, kad jie atskyrė mane nuo žmonos. Vėliau užpuolė kapitalistai amerikoniai ir nuvežė į Ameriką. Buvo labai blogai bet jau apsipratau su doteriais automobiliu ir namu. Trūksta tos persikirtos žmonos. "Labai prašau, jus, mielieji draugai, leisti jai į čia atvažiuoti". — "Aa a, aa a, tai tu toks, ir toks, ir toks..." Jų veidai plieniniai ir nė kiek nešvelnėjo, nors aš jau beveik visą savo kultūrą mėginau atiduoti. Tada pasiūliau aiškius mainus, prisimindamas čigonų mainų taktiką.

— Žiūrėkite, mano žmona, kurią jūs turite jau daugiau

kaip 23 metus, nėra jaunesnė. Tuoj reiks jums mokėti jai senatvės pensiją, o jei išleisite, tai viskuo aš turėsiu rūpintis... — Niet, nes ji daug šnekės prieš mus.

— Mieliausi draugai, aš pažadu, kad ji ir aš būsime tokie jums geri, kaip mūs abi Salomėjos kartu, skaitysime "Pravdą" ir "Tiesą", sakysime, kad rusų niekada Lietuvoje nebuvo, o jei ir buvo, tai tik kaip geriausi svečiai, vyresni broliai. Jie niekada nežudė lietuvių, o jei koks lietuvis nusiošė miške, tai buvo vidaus reikalas. Jei aikštėse kada nors buvo lavonų, tai mes nematėme. Prie krautuvų žmonės niekada nieko nelaukė, o susirinkdavo tik pasikalbėjimams. Darbu, maistu ir butais visi lietuviai aprūpinti tik vyresniųjų brolių dėka. Aš jau pažadu, kad žmona, prieš išvažiuodama, aplankys šv. Kazimiero bažnyčią, kurioje yra komunistų ateistinis muziejus ir pasi-mels jūsų dievams. Be to, mes pasižadėsime, kad atgal negri-

DIDIEJI RUSŲ IŠRADIMAI

Lietuvoje pradžios mokyklos trečiai klasei skirtas vadovėlis "Gimtasis žodis" atskleidžia nuostabių dalykų, ir, taip sakant, tuo į dulkes sumala visas laisvojo pasaulio enciklopedijas.

Kas išrado radiją

Vadovėlyje straipsnyje "Didysis rusų išradimas" rašoma, kad radiją išrado rusas Aleksandras Popovas 1895 m.

Kas išrado lėktuvą

Pasirodo, kad lėktuvą išrado rusas Žukovskis, taip rašoma minėto vadovėlio straipsnyje "Aviacijos tėvas". Lėktuvą išradėjas Žukovskis gimė 1847 m., mirė 1921 m.

Kas išrado elektros lemputę

Tame pačiame vadovėlyje 205 puslapyje rašoma, kad elektros lemputę išrado A. N. Lodyginas ir jo išrasta lemputė yra dabartinių lempučių motina.

Tai gi, kaip matyti, ne kokie ten Marconi, broliai Wrightai ar Edisonas išrado radiją, lėktuvą ar elektros lemputę, bet rusai, taigi, reikia deginti visas enciklopedijas. Vadovėlyje yra ir daugiau rusų padarytų išradimų, tačiau nieko nėra parašyta, kas išrado tuos rusų išradėjus ir pagrindinį tikrai Rusijos išradimą įrankį — bizūną.

M.

— Vyreliai, aš nesuprantu, kam tu išėjus metus vargsti rašydamas knygą, jei už trejetą dolerių gali nusipirkti knygą kurią parašė rašytojai klasikai?

KNYGŲ BIZNIS

Gegužės mėn. LB vykdamas knygų pirkimo vaju, vienas korespondentų paklausė leidyklos savininką:

— Kaip einasi biznis?

— O gerai. Mūsų katė knygų sandėlyje pagavo vakar tris peles.

Kad nepatektum į ligoninę

"Tėvynės" balandžio 19 d. numerį dr. Petras Zalatoris duoda tokius reikšmingus ir mūsų visuomenę galinčius sukrėsti medicininius patarimus:

"Kas daryti, kai viduriuose atsiranda dujų? Į šį klausimą atsakysiu trumpai, būtent: dujų nereikia laikyti. Kaip tik jos paspaudžia, tai reikia išleisti. Nesvarbu, kur tu būtum ir kokio svarbiojo kompanijoje. Kai dujos pasiprašo, tai rask progą jas išleisti. Sulaikomos dujos gali tikrai brangiai kainuoti: jos gali pakenkti sveikatai, susirginti, kad net pateksi į ligoninę, kuri gali nuluptyti daug pinigų".

Na, ir kaip gali žmogus daktarui netikėti, jei Tėvynės "Sveikatos skyrių" veda net du gydytojai — dr. P. Zalatoris ir dr. A. Grigaitis.

Eksperatas yra toks žmogus, kuris pasako tą, ką tu žinai, tik daug nesuprantamiau.

šime, kol ten bus vyresnieji plaučiai tėvynės broliai. Po šešių mėnesių gavau iš žmonos laišką, kad ji sulaukusi "niet" iš naujų carų sostinės. Nenusimenu, nes mano draugas jau gavo septintą "niet", o aš — dar tik pirmą.

Mainininkas

Kaip tėveliai, taip vaikeliai

— Prašau pakartoti, koks jūsų telefono numeris?

— Be abejo, kartais tenka visus šepesius šveisti šalin.

— Šiaip ar taip, jūsų suknėlė pertrumpa.

— Žinoma, prieš pietus aš paėmiau šiek tiek stipresnio.

Klausimai ir atsakymai komunistinei didybei pagerbti

Už geležinės uždangos kuro suvartojimą komunistinę didybę liudijantys juokai, kuriuos čia ir spausdiname.

Klausimai armenų radijui Jerevane ir jo atsakymai

KL. — Ar bus pinigai, kai bus pastatytas komunizmas?

Ats. — Apie tai yra kelios nuomonės. Revizionistai sako, jog bus. Dogmatistai sako, jog nebus, bet mes, tikri marksistai, sakome, jog pas kas kuriuos tu pinigų bus, pas kas kuriuos nebus.

KL. — Ar įmanoma išsikaupti iš neįmanomos padėties?

KL. — Klausimus apie žemės ūkio padėtį prašome adresuoti "Žemės ūkio" valandėlei.

KL. — Ką reiškia tautų draugiškumas?

Ats. — Tai draugiška kooperacija tarp tautų. Pavyzdžiui, kai visos tautybės savirenka iš karto ir muša rusus.

KL. — Kodėl tarptautinėje parodoje armeniškas 3-jų žvaigždžių konjakas gavo aukso medalį, o 5-ųjų žvaigždžių konjakas — jokio?

Ats. — Ir mes tuo nustebe. Visos bonkos buvo pripildomos iš tos pačios statinės.

KL. — Kokį efektą duos įveikimas 5-ųjų dienų darbo savaitės?

Ats. — Milžiniškas santaušas valstybei. Dabar žmonės tegalės vogti 5-dienas savaitėje.

KL. — Kaip miršta supuvęs kapitalizmas?

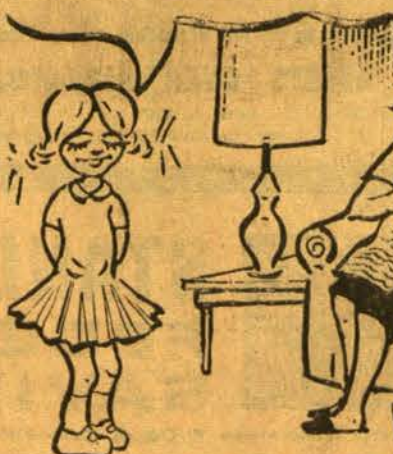
Ats. — Gražiai, labai gražiai.

KL. — Ar įmanoma Armenijoje pastatyti komunizmą?

Ats. — Įmanoma, bet pirmą bandymą tai Gruzijoje.

KL. — Ar įmanoma Suomijoje vest socializmą?

Ats. — Įmanoma, bet būtų gaila.

Motinos dienos dovana. "Mamyte, tu vis bijodavai, kad nesudaugytum tos brangios vazos. Dabar tavo rūpesčiai jau baigėsi."

KEISTAS SUTAPIMAS

Pagyvenusi moteris, neseniai palaidojusi savo vyrą, nuvyko pasisvečiuoti pas savo anūkus į New Yorką. Kartą vakare ji pirmą kartą savo gyvenime paragavo whisky. "Žiūrėkite, — tarė ji, — tai įdomu! Skonis visiškai toks pats, kaip vaistų, kuriuos kiekvieną dieną prieš valgį priiminėdavau mano velionis vyras".

VESTUVIŲ PUOTOJE

— Ar ponitė esate gimininga su jaunavedžiais?

— Ne. Esu uošvienė.

NEMIGOS PRIEZASTYS

Esą, kai vyras negali vakare užmigti, tai dažniausiai dėl to, kad jis rūpinasi rytdiena, o kai neužmiega moteris — ji besirūpinanti apie tai, kas buvo vakar.

ISVADA

Petriukas atsiduria teisme liudytoju.

— Tu matei visą ginčą tarp kaltintojo ir jo žmonos. Ką tu apie tai pagalvojai? — sako teisėjas.

— Nusprendžiau niekada nevesti, — atsako Petriukas.

BENDRADARBIAVIMAS

Nedidelio miestelio telefono centralinę vis kažkas vargina, klausdamas laiko. Kartą budėtojas nebeteko kantrybės:

— Kas jums yra, po kelmų, kad mane nuolat varginat?

— Esu fabriko sargas ir noriu žinoti tikslų laiką sirenai.

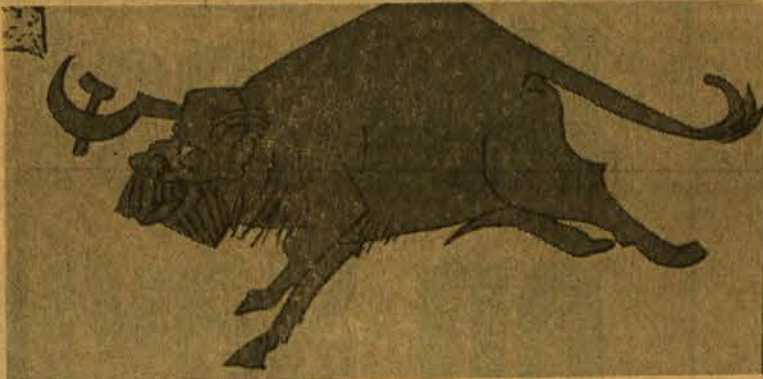
— Dar to beturko: juk aš laikrodį pagal jūsų sireną nustatau!

KARAS IR TAIKA

— Reikia sustabdyti karą.

— Bet kaip?

— Reikia sumušti priešą.

DALINAMĖS PATYRIMU

(Laiškas iš kolūkio "Stenkis aukštyn")

Mus kasdien rajonas badė dygiai.

Badė, sekė pasaką be galo: — Viską,

viską

į aukštesnį lygį

jūs pakelti

būtinai privalot,

Mes ir kėlėm —

šakėm,

rankom,

kojom —

praktavom per naktis

nemigėm...

Ir galvojom,

įtemptai galvojom,

ką dar kelti

į aukštesnį lygį...

Na, ir štai

galvojimo to

vaisiai:

kiaulėms lovį

palubėj įtaisėm!

O dabar

į kuo aukščiausią lygį

manome pakelti ir kiaulių migi.

Šį Pr. Raščiaus eilėraštį perspausdiname iš š. m. "Pergalės" 2 nr. gegužės 1-sios proga komunistinei pažangai pagerbti.

APIE ŠOKIUS

Du žuniukai stebi modernius šokėjus. Taria vienas antram:

"Jeigu aš taip pradėčiau raištytis, tai mano šeiminkas tuoj užduotų man vaistų nuo kirmėlių".

BALYS PAVABALYS

EMIGRACIJA IR INTEGRACIJA

Ar mums profesorius nesakė, kad emigracija tai ne kastracija? Ar nevilioja tavęs juodakė ir akimis, ir nacija?

Tau emigracija tai integracija Margu mergų pilnuos rajonus. Turi tu mylima, kur skleidžia šilumą. Apsieini ir be Aldonos.

— "Mūsų pilvas, kaip žinote, yra uždarytas".

Dr. P. Zalatoris

— Politika yra per daug rimtas dalykas, kad ji būtų palikta vien tik politikų žiniai.

— Gen. Charles de Gaulle

— Politinių pasikeitimų rezultatai retai kada būna tokie, kokių tikisi draugai ir kokių bijosi priešai.

— T. H. Huxley

"Visur galime rasti pamišėlių netgi bepročių namuose".

B. Shaw

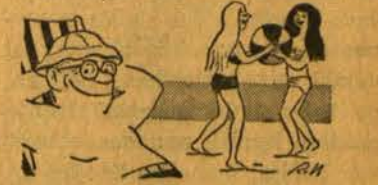

Tautinų šokių šventei besiruošiant komitetas šoka paruošiamąjį šokį.

Spygliuotinė kronika

— "Sandaroj" rašoma, kad Bičiūnai turėjo "diplomatinių svečių: Argentinos konsulą su žmona, Graikijos konsulą su žmona"...

Kadangi Argentinos konsulė yra panelė Lucrecia Istueta - Landajo, tai, reikia manyti, eidama į svečius, ji pasivertė vyru, o kad būtų tikriau, dar ir žmoną pasirūpino.

Mūza atsiuntė eilėraštį: "VIESULO MERGAITE"

Jau ir mano sijonėlį Lankmas viešulas pakėlė.

Ir nuplėdė man jo pusę — Moderni dama aš būsiu.

Pažemiai lig debesų — Devintam dangių esu.

Tik truputį neramu: Gal išvyti iš namų.

Bet ir tai man nesvarbu — Mylėmės su arabu.

Atsirad dar mudviem vietas Ir ne ant šitos planetos.

Ten taip linksma, taip gražu! Greitai būsiu su stažu.

—

Komplimentai humorui

— Kas nuolat juokiasi — kvailys, kas niekada nesijuokia — sukčius.

Ispanų priežodis

— Tai, kas juokinga, smogia geriau, negu bet kuris ginklas. Prancūzų priežodis

— Kas tapo juokinga, jau negali būti pavojinga.

Volteras

— Niekas taip ryškiai nepažįdo žmonių charakterio, kaip jų mokėjimas pastebėti juokingą.

Goethe

— Juokaujant pasakoma tiesa.

Lotyniškas posakis

— Humoras — didelė jėga. Niekas taip nesuartiną žmonių, kaip geras nuosirdus juokas. O suartinėti žmonės — svarbiausias meno uždavinys.

L. Tolstojus